БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 195 (19.866). • 1987 йил 25 август, сешанба • Баҳоси 3 тийин.

БУГУНГИ СОНДА:

● Эл соғлиги — юрт бойлиги

● Ғўза парваришида зарбдор икки ойликни муваффақиятли якунлайлик

● Йиғим-теримга техника ва барча ишчи кучлари шай бўлсин!

ЮБИЛЕЙ МУНОСАБАТИ БИЛАН

СССР Олий Совети Президиуми Германия Демократик Республикаси ва Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ўртасидаги қардошларча дўстлик ва ҳамкорликни ривожлантиришдаги хизматлари, тинчлик ва социализмни мустаҳкамлаш ишига шахсан катта ҳисса қўшганлиги ҳамда туғилган кунига етмиш беш йил тўлиши муносабати билан ГБСП Марказий Комитети Бош секретари, ГДР Давлат Кенгашининг Раиси ўртоқ Эрих Хонеккерни Ленин ордени билан мукофотлади.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми шонли юбилей муносабати билан ўртоқ Эрих Хонеккерга самимий қутловлар ва энг яхши тилаклар йўлладилар.

«Сиз, — дейилади қутлов мактубида, — фашизм офатига қарши фидокорлик билан курашган ва гитлерчилар рейхи вайроналари ўрнида немис заминида биринчи социалистик давлатни бунёд этган одамлар орасида бўлдингиз. Сизнинг бутун ҳаётингиз ишчилар синфининг ишига хизмат қилишга тинчлик ва социал тараққиётнинг ёрқин идеаллари учун курашга, Германия Демократик Республикасини мустаҳкамлаш ва равнақ топтиришга бағишланди.

Совет кишилари сизнинг партиямизга, советлар мамлакати ва унинг халқига эзгу меҳр-муҳаббатингизни биладилар ва уни юксак қадрлайдилар. КПСС билан ГБСП, СССР билан ГДР ўртасидаги муносабатлар янада мустаҳкам ва ҳар томонлама ҳамжиҳатликнинг янги босқичига кўтарилишида, ҳамкорлигимизнинг миқёси ортишида сизнинг ҳам хизматингиз каттадир».

(ТАСС).

Ҳосил—87

Қардош мусобақадошлар маслаҳатларига амал қилайлик

Учқўрғон районидаги Ленин номли колхознинг Усмонжон Ҳайдаров бошлиқ бригадаси пахтакорлари ғўза парваришини намунали олиб боришаётгани туфайли барча пайкалларда мўл ҳосил тўплашга муваффақ бўлмоқдалар. Яқинда бригада далаларида бўлган қардош республикадан келган мусобақадошлар шуни мамнуният билан таъкидлашди. Шу билан бирга улар ҳосил нишоналарини кўпайтириш ва тез етилишини таъминлаш бўйича қимматли маслаҳатлар бердилар. Ишни дўстлар маслаҳати асосида ташкил этган пахтакорлар айни кунларда дала ишларини зўр уюшқоқлик билан давом эттиришмоқда. Суратларда: (чапдан ўнгга) бригада етакчиси Усмонжон Ҳайдаров, сувчилардан Ориф Жалолов, Ҳамид Усмонов, Адашали Жабборов ва ғўзага ишлов бериш пайти тасвирланган.

Б. Холмирзаев фотолари.

• *Ўзаро текшириш якунлари*

ҒЎЗА ПАРВАРИШИНИ ЯХШИЛАШ, ҲОСИЛ ТЕРИМИГА ФАОЛ ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ КЕРАК

Н. ГУСЕЙБЕКОВ,
Озарбайжон ўзаро текшириш бригадасининг раҳбари, республика давлат агросаноат комитети раисининг биринчи ўринбосари

Озарбайжон ва Ўзбекистон пахтакорлари ўртасидаги социалистик мусобақа қирқ йилдан буён давом этиб келмоқда. Шу йиллар мобайнида ўзаро текшириш бригадаларини бир-бирларига юбориш анъана тусига кириб қолди. Бу анъана республикаларимиз аграр секторини анча мустаҳкамлашга ёрдам бериб келмоқда.

Бу йил ҳам Озарбайжон вакилларининг республикангиз хўжаликлари иши билан қисқа вақт танишуви самарали бўлди. Биз пахтазорлардаги ишларнинг бориши билан танишибгина қолмай, шу билан бирга КПСС Марказий Комитети 1985 йил апрель Пленумидан, партия XXVII съездидан кейин Ўзбекистонда рўй берган катта ўзгаришларга ишонч ҳосил қилиш имкониятига ҳам эга бўлдик.

Озарбайжон қишлоқ меҳнатчилари каби ўзбекистонликлар ҳам бу йил катта қийинчиликларга дуч келдилар. Аммо республикангиз пахтакорлари ноқулай об-ҳаво шароитларига ўз уюшқоқлигини, фидокорона меҳнатини, бор тажрибасини қарама-қарши қўйдилар.

Биз Тошкент, Наманган, Андижон, Самарқанд, Жиззах ва Сирдарё областларининг хўжаликларида бўлганимизда сизлар мўл ҳосил олиш учун яхшигина замин ярата олганингизни ўз кўзимиз билан кўриб, ишонч ҳосил қилдик.

Янгийўл районидаги «Коммунизм», Задарё районидаги «Правда», Иштихон районидаги Ильич номли колхозларда ва бошқа бир қанча хўжаликларда ғўзанинг ҳолати яхши таассурот қолдирди.

Мен бундай хўжаликлардан яна кўпларини айтишим мумкин, аммо бир-биримизга мақтов гаплар айтиш дўстлигимиз анъаналарига тўғри келмайди. Сизлар бошқа гапни — амалий, танқидий сўзларни эшитишингиз муҳимроқ, деб ўйлайман.

Биз бориб кўрган кўпгина хўжаликларда, афсуски, бирмунча хотиржамлик, ғўза қатор ораларига ишлов беришни тўхтатиб қўйишга мойиллик аломатлари сезилди. Чопиқ тракторларининг ҳаммаси ҳам далада ишлатилаётгани йўқ.

Ғўзани яганалаш унчалик сифатли ўтказилмаган хўжаликларнинг номларини айтиб ўтмоқчи эмасман (кўпчилик хўжаликларда мана шу камчилик бор). Ҳар бир уяда икки тупдан ғўза қолдирилганини кўрдик. Ҳолбуки, имкони борича кўпроқ маҳсулдорликка эришиш учун ҳар гектар ерда 85—90 минг туп ғўза бўлиши кифоя.

Анчагина хўжаликларда ғўза ғовлатиб юборилган. Бироқ азотли ўғитларни нисбатан камроқ солиш ва чеканкани ўз вақтида ўтказиш йўли билан ғўза бўйининг ўсишини тартибга солиш мумкин ва лозим. Ғўза қишлоқ хўжалик зараркунандаларидан, айниқса ўргимчакканадан жуда зарарланган далалар бор.

Ўзбек пахтакорлари мутахассисларимизнинг танқидий гапларини ва маслаҳатларини хафа бўлмай, ишчанлик билан қабул этганликларини ва вужудга келган аҳволни тузатиш чораларини кўраётганликларини алоҳида уқтириб ўтмоқчиман.

Юбилей йилининг ҳосили учун курашда терим техникасини ўз вақтида ва сифатли қилиб тайёрлаш алоҳида ўрин олади. Афсуски, бу соҳада ҳам ҳозирча ҳамма иш кўнгилдагидек эмас. Вақт ҳам жуда оз қолди. Иш давомида биз айтган мулоҳазалар механизаторларга «оқ олтин» теримига яхшироқ ҳозирлик кўриш имконини беради, деб ўйлайман.

Сўзимнинг охирида меҳмондўстлик учун, биз ўзбеклар диёрининг ҳамма ерида сезиб турган самимият ва саховат учун сизларга яна бир бор ташаккур изҳор этмоқчиман.

Б. ЎРОЗОВ
Туркманистон ўзаро текшириш бригадасининг раҳбари, Ашхобод область агросаноат комитети раисининг биринчи ўринбосари

Хўжалик механизми қайта қурилаётган, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ташкил этишнинг янги формалари жорий этилаётган ҳозирги даврда икки қардош республика пахтакорларининг мулоқоти айниқса зарурдир. Бизнинг Бухоро, Қашқадарё, Хоразм областлари ва Қорақалпоғистон АССР бўйлаб сафаримиз буни яна бир бор исботлади. Ўзбекистон деҳқонлари билан учрашувларимиз ўзаро қизиқиш, барча янги, илғор нарсаларни билиб олишга интилиш билан ажралиб турди.

Мусобақадош дўстларимизнинг муваффақиятларини, колхозчилар, совхоз ишчилари, мутахассислар ва механизаторларнинг юксак даражадаги уюшқоқлиги ва зўр ғайрат билан ишлаётганликларини таъкидлаш биз учун кўнгиллидир.

Хоразм областида деҳқончилик маданияти айниқса юксак. Биз Шовот, Қўшкўпир, Хива районларидаги хўжаликларда бегона ўтлардан тозаланган, ғўза яхши парвариш қилинган пайкалларни кўрдик. Бу районларда ҳамма жойда чеканка тугалланган, экин сўнгги марта суғорилмоқда, қатор ораларига сўнгги ишлов берилмоқда. Ҳар туп ғўзада 18 тагача кўсак санаш мумкин бўлган далалар жуда кўп. Хоразм деҳқонларининг тажрибаси, Туркманистон қишлоқ меҳнатчилари учун ҳамиша намуна бўлиб келганлиги ва ҳозир ҳам шундайлиги тасодиф эмас.

Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш тўғрисида замонавий талаблар даражасида ғамхўрлик қилинмоқда. Ҳамма жойда ўсимликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воситаларидан фойдаланиш қисқартирилмоқда, яна ҳам прогрессив биологик методларга ўтиш таъминланган.

Лекин бизнинг баъзи эътирозларимиз бор. Республикада деҳқончилик интенсив технологиясининг энг муҳим қисми ҳисобланган алмашлаб экиш жуда секин жорий этилмоқда. Биз бўлган хўжаликларнинг кўпида бедапоялар атиги 10-13 процентни ташкил этади ёки нормадагидан икки баравар камдир. Бунинг оқибатида тупроқ унумдорлиги пасайиб, ундаги гумус миқдори камайиб кетмоқда, ерларнинг мелиоратив ҳолати ёмонлашмоқда. Айни шу сабабли Бухоро областида салкам 50 минг гектар, Қашқадарё областида 30 минг гектар ва Қорақалпоғистонда 40 минг гектар ноқулай ерлар бор.

Ана шу ерларда яхши ҳосил олиш учун кўп меҳнат сарфлашга тўғри келади. Бироқ афсуски, кўпгина хўжаликларда ғўза парваришини тўхтатиб қўйиш тенденцияси кўзга ташланмоқда. Далаларда техника, одамлар кўринмайди, ғўза парвариши асосан суғоришдан иборат бўлиб қолган, бу эса ҳосил тўплашга ғов бўлмоқда.

Свердлов районида сув мўл бўлишига қарамай, ғўза чанқатиб қўйилган, Бухоро областининг қўшни районларида эса сувчилар етишмаслиги оқибатида пахтазорлар кўллатиб қўйилганлиги кўзга ташланмоқда.

Ҳосил йиғим-терими бошланишига саноқли кунлар қолди, аммо биз хирмонлар, пахта қуритиладиган майдонлар тайёр эмаслигини афсусланиб таъкидлашга мажбурмиз.

Пахтани машиналар билан теришга тайёргарлик тўғрисида гапирадиган бўлсак, бу соҳада машиналарни тайёрлашда жуда қолоқликка йўл қўйилмоқда. Қорақалпоғистонда мавжуд комбайнларнинг 16 проценти, Қашқадарёда 15 проценти ва Хоразм областида 10 проценти мавсумга ҳали ҳам тайёр эмас.

Ҳисоботларга қўшиб ёзиш фактлари ҳали тугатилмаган. Масалан, биз Шофиркон районидаги «Шофиркон» колхозида ана шундай фактларга дуч келдик. Бу ерда 32 та терим машинаси мавсумга тахт, деб ҳисоб беришган, амалда эса бирорта ҳам комбайн далага чиқаришга тайёр эмас.

Пировардида самимий ва дўстона кутиб олганлигингиз учун чуқур миннатдорчилик билдириб, Ўзбекистон пахтакорларига юбилей йили мажбуриятларини муваффақиятли бажаришларини, Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини муносиб кутиб олишларини тилайман.

(ЎзТАГ).

СССР Министрлар Советида

1988—1990 йилларда мамлакатда соғлиқни сақлашни яхшилашга оид биринчи галдаги тадбирлар тўғрисида

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси 1988—1990 йилларда мамлакатда соғлиқни сақлашни яхшилашга оид биринчи галдаги тадбирлар масаласини кўриб чиққанлиги илгари хабар қилинган эди.

СССР Министрлар Совети қабул этган қарорда соғлиқни сақлаш муассасаларида беморларнинг овқатланиши, дори-дармон ва боғлов воситаларини сотиб олиш нормаларини ўрта ҳисобда 25—30 процент, юмшоқ инвентар сотиб олиш нормасини 50 процент ошириш, 3 ёшгача бўлган болаларни, шунингдек бронхиал астма билан оғриганларни даволаш учун бепул дори беришни жорий қилиш, меҳнатда шикастланиш, касб касаллиги ёки умумий касаллик оқибатида I ва II группа инвалидлари бўлиб қолганларга имтиёзли тарзда дори-дармонни қийматининг 50 процентини тўлаш шарти билан беришни жорий этиш кўзда тутилди.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига бир ёшдан ошган болалар учун сутли, қуритилган, консерваланган ва бошқа маҳсулотларни кўп болали ва кам таъминланган оилалардаги бир ёшли болалар учун ҳозир амал қилаётган шартлар билан бепул беришга ижозат этиш ҳуқуқи берилди.

СССР Молия министрлигига 1988 — 1990 йилларга мўлжалланган СССР Давлат бюджети лойиҳаларида медицина техникаси сотиб олиш ва соғлиқни сақлашни яхшилаш юзасидан қарорда белгиланган тадбирларни ўтказиш учун шу йилларга белгиланган маблағдан ташқари 5,4 миллиард сўм миқдорида маблағ ажратишни кўзда тутиш топширилди.

Ўткир миокард инфарктини бошдан кечирган беморларни, шунингдек юрак ва овқат ҳазм қилиш органларининг бир қанча оғир касалликлари муносабати билан операция қилинган беморларни батамом соғайтириб юбориш учун соғлиқни сақлаш органларига санаторий йўлланмалари ажратиш тўғрисида ВЦСПСнинг таклифи қабул қилинди. Мазкур йўлланмалар бундай беморларга давлат социал страхование бюджети маблағлари ҳисобидан бепул ва қийматини қисман тўлатиб, мазкур шартлар асосида ишчилар, меҳнатчилар ва колхозчиларга ажратиладиган йўлланмаларнинг умумий миқдори доирасида берилади.

СССР министрликлари ва идораларига, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига медицина-санитария қисмларини ишлаб чиқариш объектлари қурилишига ажратиладиган капитал маблағ ҳисобидан, меҳнат коллективларининг розилиги билан эса корхоналарни социал ривожлантириш фонди маблағлари ҳисобидан кенг миқёсда қуриш таклиф этилди.

Қурилган ҳамда корхоналарнинг меҳнаткашларига ва уларнинг оила аъзоларига хизмат қиладиган медицина-санитария қисмлари меҳнат коллективларининг илтимосларига биноан корхоналарнинг балансида қолдирилсин.

СССР Енгил саноат министрлигига соғлиқни сақлаш муассасалари учун махсус ички кийимлар, чойшаб, ёстиқ жилдлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва сифатини ошириш топширилди.

СССР Соғлиқни сақлаш министрлигига профилактика, беморларга диагноз қўйиш ва уларни даволашнинг янги форма ва методларини жорий этиш тадбирларини ўтказиш, янги даволаш воситалари ва медицина техникаси буюмлари ҳақини тўлаш, тармоқ программаларини ва бошқа тадбирларни амалга ошириш учун шу министрлик системаси муассасаларини ривожлантиришга ажратиладиган маблағлар жами ҳажмининг 5 процентгача миқдорида марказлаштирилган пул маблағлари фондини ташкил этишга ижозат берилди.

Қарорда кўзда тутилган тадбирлар аҳолига медицина ёрдами сифатини янада оширишга ва даволаш-профилактика муассасаларининг моддий-техникавий базасини мустаҳкамлашга қаратилган.

ЎЗБЕКИСТОН БИЛАН ТАНИШУВ

Франция Социалистик партиясининг инсон эркинликлари ва ҳуқуқлари масалалари билан шуғулланувчи миллий секретари Пьер Брана Ўзбекистон ҳаёти билан танишмоқда.

Франциялик меҳмон В. И. Ленин Марказий музейи Тошкент филиалини, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасини, «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасини бориб кўрди, Ғалаба районидаги «Огонёк» совхозига ва «Чимён» дам олиш зонасига сафар қилди.

24 август куни Пьер Брани Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов қабул қилди.

(ЎзТАГ).

ТАШКИЛОТ КОМИТЕТИНИНГ МАЖЛИСИ

Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига бағишланган иккинчи Бутуниттифоқ халқ ижодиёти фестивали ўтказувчи республика ташкилот комитетининг мажлиси бўлди. Ижодий секциялар раҳбарларининг ҳисоботлари тингланди, фестиваль доирасида ҳаваскор бадиий коллективларнинг республика кўрик-конкурси бўлиб ўтганлиги, бир қанча виставка-

...кидланди. Октябрь ойининг ўрталарида Тошкентда халқ ижодиёти фестивалининг якунловчи тадбирлари бўлиб ўтади, бу тадбирларда республика кўрик-конкурси лауреатлари бўлган коллективлар ва ижрочилар қатнашадилар.

Мажлисда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. У. Султонова нутқ сўзлади.

Мева сотиш плани бажарилди

Ғаллаорол районидаги «Гулистон» совхози боғбонлари давлатга мева сотиш планини ошириб бажардилар. Совхоз давлатга пландаги 400 тонна ўрнига 446 тонна сифатли мева сотди.

Планнинг ошириб бажарилишида Асад Абдуалимов, Исмат Тошбоев ва Аҳмад Алсаидов бошлиқ бригадаларнинг азамат боғбонлари айниқса фидокорлик намуналарини кўрсатдилар.

Совхоз боғларида ҳали ҳосил мўл. Хўжалик боғбонлари давлатга яна 150 тонна мева тайёрлаб топширишга аҳд қилдилар. Шунингдек, райондаги Ленин номли, «Соҳибкор», Ғафур Ғулом номли совхозларнинг боғбонлари ҳам мева сотиш йиллик планини ошириб бажардилар.

А. ЭРГАШЕВ.

Луқма

Ғарамлардаги пўпанак

Августнинг шу жазирама кунларида Мирзачўл хўжаликларидаги ғарамларда пўпанак босган беда пичанларини кўриш мумкин. Сирдарё районидаги биргина «Ўзбекистон» колхозида 25 тонна беда пичани пўпанаклаб кетганлиги аниқланди, қўшни «Коммунизм» ва «Правда» колхозларида 5—8 тоннадан пичан нобуд бўлган.

Бунинг ажабланарли жойи йўқ, чунки ўрилган бедани шошма-шошарлик билан, намлиги нормадагидан икки баравар ортиқлигидаёқ ғарамлаб қўймоқдалар.

Меҳнатобод районидаги совхозларда ҳам пичан тайёрлашда олдиндан лабораторияда анализ қилдириб, ўзларини қийнашмаяпти. Ильич, Оқолтин, Комсомол районларида эса қишга ғамланаётган ем-хашакнинг ярмигина анализ қилинмоқда.

Хуллас, яна ўша машъум ялпи кўрсаткич тўғрисида гапиришга тўғри келади, янги кўрсаткич ҳамиша ҳам чорва моллар учун ем-хашак мўллигини билдиравермайди. Аммо гап фақат беда пичанининг намлиги ортиқча эканлигида эмас. Афсуски, кўпгина зоотехниклар ғарамлардаги ем-хашакнинг тўйимлилиги ҳақида ҳеч қандай тасаввурга эга эмаслар. Бунинг сабаби ҳам ем-хашак агрохимия лабораторияларида анализ қилинмаётганлигидадир.

Бундай ношуд мутахассисларга ем-хашакнинг сифати ундаги протеин миқдорига қараб белгиланишини эслатиб қўйиш керак эди. Пичанда камида 10 процент протеин моддаси бўлиши лозим. Фақат анализ қилишгина пичан тайёрлаш технологиясини бузишларнинг олдини олиш, эътиборни ем-хашак тайёрловчилар ишининг сифатига қаратиш имконини беради.

Г. ОГОРОДОВ,
ЎзТАГ мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ
ЎЗБЕКИСТОН ССР МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИНИ ҚАЙТА ТУЗИБ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ИТТИФОҚ-РЕСПУБЛИКА ДАВЛАТ СТАТИСТИКА КОМИТЕТИГА АЙЛАНТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармаси қайта тузилиб, Ўзбекистон ССР Иттифоқ-республика Давлат статистика комитетига айлантирилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Р. НИШОНОВ.

Секретарь учун — Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзоси
Ш. МИРСАИДОВ.

Тошкент шаҳри, 1987 йил 24 август.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ
ЎРТОҚ М. К. СОДИҚОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ СТАТИСТИКА КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ ҚИЛИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Ўртоқ Мирзокир Комилович Содиқов Ўзбекистон ССР Давлат статистика комитетининг раиси қилиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Р. НИШОНОВ.

Секретарь учун — Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзоси
Ш. МИРСАИДОВ.

Тошкент шаҳри, 1987 йил 24 август.

ХАЛҚ КОНТРОЛИ САҲИФАСИ

1987 йил август • № 8 (292)

• *Қайта қуриш қандай боряпти?*

МУЛОҚОТ ВА ЁРДАМ

Республикада «Халқ назоратчилари куни» ўтказилди

Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети кўрсатмасига биноан шу йилнинг 11 августида республика бўйича халқ контроли группаларига ёрдам кўрсатиш куни ўтказилди. Бу тадбирда халқ контроли комитети аппарати штатли ходимлари, комитет аъзолари, штатсиз активлар, партия, совет, комсомол ходимлари қатнашдилар. Улар шу куни 5600 га яқин халқ контроли группаларида бўлдилар. Айниқса Андижон, Наманган ва Самарқанд областларида «Халқ назоратчилари куни» ғоят ишчанлик билан намунали ўтказилди. Республикада шаҳар, район партия комитетлари ва ижроия комитетлари, комсомол ташкилотлари раҳбар ходимларидан 1200 га яқин киши назоратчилар билан учрашдилар.

«Халқ назоратчилари куни»да халқ контроли комитетларининг ходимлари группалар фаолиятини атрофлича ўрганиб, улар ўз меҳнат коллективларида социал-иқтисодий ривожлантириш программаси бажарилишини қандай назорат қилиб бораётганликларини чуқур таҳлил этдилар. Республикада КПСС XXVII съезди ва партия Марказий Комитети июнь Пленуми қарорлари асосида ўз ишини қайта қуриб олишга эришаётган халқ контроли группалари кўп. Улар хўжаликнинг ҳал қилувчи участкаларига таъсир ўтказиб, тартиб ва интизомни, тежамкорлик ва иқтисод қилиш режимини мустаҳкамлашга, социалистик мулкни кўз қорачиғидай асрашга, янги техника ва технологиянинг изчил жорий этилишига, шартнома мажбуриятининг бажарилишига ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Жиззах областидаги ремонт заводи, Фориш районидаги Киров номли, Конимех районидаги «Октябрь 40 йиллиги» совхозлари, Навоий қурилиш бошқармаси, Боғот районидаги Нариманов номли, Вобкент районидаги Калинин номли, Ургут районидаги «Коммунизм» колхозлари, Урганч локомотив депоси, Қаршидаги 12-хўжалик ҳисобидаги автокорхона, Самарқанддаги «Красний двигатель» заводи, «Ташсантехгазмонтаж» тресты ва бошқа бир қатор халқ контроли группалари шу кун талаблари даражасида иш олиб бормоқдалар. Бу ерда тасдиқланган планга асосланиб текшириш ва рейдлар ўтказиляпти, аниқланган камчиликлар изчиллик билан тугатилмоқда. Халқ назоратчилари касаба союз ва комсомол ташкилотлари билан яқин ҳамкорликда ҳаракат қилмоқдалар. Партия ташкилотлари ва маъмурият уларга барча зарур ёрдамни кўрсатмоқда. Айниқса ошкоралик таъминлангани группа фаолияти самарадорлигини оширишда муҳим роль ўйнаётир.

Шу билан бирга мулоқот пайтида бир қанча халқ контроли группалари ишида жиддий нуқсонлар ҳам борлиги маълум бўлди. Юзакичилик ва расмиятчилик ишга салбий таъсир кўрсатяпти. Масалан, Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти министрлиги халқ контроли группасида (раиси Л. Сафаров) ташаббускорлик сўниб қолган. Группа ўтказган текширишлар кўп ҳолда муҳокама этилмаётир. Йиғилиш эса аҳён-аҳёндагина ўтказилади. Камчиликларга йўл қўйган шахсларнинг қилмишларига тегишли баҳо берилмаяпти. Мансабдор шахслар нуқсонларни тугатиш юзасидан белгиланган чоралар ҳақида коллективга ҳисоб бермаётирлар. Цех группа ва постлари иши назоратсиз қолдирилмоқда. Натижада уларнинг фаолияти деярли сезилмайди. Улар ҳатто иш планларига эга эмас, текширишларда қатнашмаётирлар.

Бундай аҳвол Тошкент область агросаноат комитетига қарашли Юқори Чирчиқ каноп заводи халқ контроли группасида ҳам рўй бермоқда. Бу ерда текшириш ва рейдлар вақтида ўтказилмаётир. Группа аъзоларининг кўпчилик қисми деярли ишламай қўйган. Назоратчиларнинг ўқуви ташкил этилмаган, иш юритишда тартиб ва ошкоралик йўқ. Группа раиси Р. Романов талабчанликни кучайтириш ўрнига бутун назорат ишини ўз ҳолига ташлаб қўйибди.

«Халқ назоратчилари куни»да Тошкент трактор заводи медицина-санитария қисмининг врач В. Алёшина раислик қилаётган халқ контроли группаси ҳам ўз имконияти даражасида ишламаётганлиги маълум бўлди. Текшириш ҳужжатлари синчиклаб ўрганилганида группа асосан кишиларнинг ишга келиш ва кетиш вақтини назорат қилиш билангина шуғулланаётгани аниқланди. Ҳолбуки бу ерда халқ назоратчилари аралашишлари зарур бўлган ишлар жуда кўп. Айниқса медицина ёрдамини ташкил этишда жиддий нуқсонлар бор. Бироқ назоратчилар даволашни, парҳез овқатланишни ташкил этиш, беморларни касалхоналарга ётқизиш қоидаларига қандай амал қилинаётганлигини текшириш, социалистик мулкни сақлаш, штат-молия интизомига риоя этиш, ходимларнинг иш режими қандай амалга оширилаётганлигини диққат-эътиборидан четда қолдирмоқдалар. Ана шу соҳаларда тартиб бузилаётганлиги ҳақида партия ва совет ташкилотларига турли хат ва сигналлар, шикоятлар кўплаб тушаяпти. Группа ошкораликка риоя этмаётир. «Халқ контроли экрани»да ҳатто группа янги составининг рўйхати, иш планлари, текшириш натижалари юзасидан белгиланган тадбирлар ёзиб борилмаётир.

Халқ контроли комитети аъзолари Чирчиқ шаҳридаги 160-қурилиш трестида бўлганларида халқ контроли группаси ишлаб чиқаришни механизациялаш, илғор иш услубларини жорий этиш каби энг муҳим масалаларни назорат қилиб боришни унутиб қўяётганларини аниқладилар. Группа ҳатто ёрдамчи хўжаликдаги иш аҳволини ҳам эътиборсиз қолдирмоқда. Попдаги нотўқима материаллар фабрикаси халқ контроли группаси эса кўп ҳолларда бошлаган ишини охирига етказмайди. Масалан, назоратчилар транспорт ишини текшириб, ёнилғи-мойлаш материаллари нотўғри тақсимланаётганлигини аниқладилар-у бироқ текшириш натижасини маъмуриятга тақдим этиш билан кифояланиб қўя қолдилар. Ҳолбуки шу пайтгача айбдорларга нисбатан ҳеч қандай чора кўрилгани йўқ. Назорат ишидаги бундай нуқсонлар Термиздаги 165. трестнинг қурилиш бошқармаси, Усмон Юсупов районидаги 24-совхоз, Қарши сут заводи, Ғаллаорол районидаги асаларичилик совхози, Зарбдор темир йўл станцияси, Тошкент сут комбинати, республика Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрлиги халқ контроли группалари фаолиятида ҳам бор.

Халқ контроли комитети ходимлари ва штатсиз актив, партия, совет, комсомол ташкилотлари ходимлари мулоқот пайтида халқ контроли группалари раислари билан суҳбатлашдилар, бошланғич партия ташкилотлари секретарлари, меҳнат коллективлари ва маъмурият вакиллари билан учрашдилар. Улар шунингдек аниқлаган камчиликларини тугатиш юзасидан тавсиялар бердилар, ишни янада яхшилаш юзасидан амалий ёрдам кўрсатдилар. Мулоқот пайтида халқ контроли группалари аъзолари ҳам ўзларининг қимматли таклиф ва мулоҳазаларини билдирдилар. Назорат ишини янада такомиллаштириш учун цех группа ва постларини тугатиш, группа аъзоларини халқ контроли комитетлари ўтказаётган текширишларга кўпроқ жалб этиш, планлаштиришни яхшилаш, турли хил ҳисоботларни қисқартириш таклиф қилинди. Халқ контроли комитети ходимлари назоратнинг қуйи бўғинларида тез-тез бўлиб, амалий ёрдам кўрсатишни изчил йўлга қўйишлари зарурлиги таъкидланди. Ўзбек тилида нашр этилган методик адабиётлар билан таъминлашни кучайтириш лозимлиги айтилди.

«Халқ назоратчилари куни» республика Халқ контроли комитети назорат ишини қайта қуриш юзасидан амалга ошираётган дастлабки қадамдир. Халқ назоратчилари билан мулоқотни янада мустаҳкамлаш ва уларга зарур ёрдам кўрсатишнинг энг таъсирчан ва самарали йўлларини изчил амалга ошираверяш лозим.

Ҳамиша изланишда

Косонсой районидаги Худойбердиев номли совхоз халқ контроли группаси иш бораётган ҳар бир участкани ўз назорати остига олган. Жумладан, чорвачилик фермаси халқ контроли пости ҳозир қиш учун етарли миқдорда озуқа жамғариш, чорва молларини қатъий рацион асосида боқишни изчил назорат қилиб боряпти. Фермада ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 12 тонна кўп сут соғиб олинди, 40 тонна пичан, 100 тонна сомон кўп тайёрланди.

СУРАТДА: ферма мудири У. Раззоқов ва халқ контроли группаси аъзолари — совхоз комсомол комитетининг секретари А. Мукаррамов, бухгалтер А. Аҳмадалиев ва сут соғувчи У. Эралиева озуқа сифатини кўздан кечиришяпти.

А. КОВТУН фотоси [ЎзТАГ].

Сифат — асосий мезон

Кишиларнинг янги уй олгандан кейинги дастлабки кунларини тасаввур қилиш қийин эмас. Оилада байрам, ёр-биродарлар қутлови, қувончли ташвишлару, ҳовли тўйини нишонлашлар. Ўтган йили ёзда Янгиработ посёлкаси Пўлкан кўчасидаги 25-уй калитлари тақсимлаб берилгач 20 оила ана шундай ҳолатни бошидан кечирди. Аммо орадан кўп ўтмай бу қувончлар ташвишга айланди. Чунки дастлабки ёмғирлардан сўнг уй чўка бошлади, ҳатто биринчи қаватда жойлашган квартиралар ичидаги парда деворлар қулаб тушди. Кечагина квартирасига қувонч билан кирган одамлар энди остонага яқинлашишдан қўрқиб туришарди.

Текширишлар бунинг сабабини кўрсатиб берди. Хатирчидаги 130-кўчма механизациялашган колонна қурувчилари уй пойдеворини тиклашдан олдин унинг остини мустаҳкамламаган эканлар. Шағални тўкишган-у, устидан пойдеворни қўйиб юборишган. Ерга нам тушгач у аста-секин чўка бошлаган.

Бракни тузатиш учун анча иш қилишга тўғри келди. Лекин қурувчилар ҳам анойи эмаски, ўзларининг сифатсиз бажарган ишларини текинга тузатишса? Бунинг устига колонна катта прораблари Б. Раззоқов, К. Раҳмоновлар «ҳотамтой» раҳбарлардан ҳисобланади. Улар бу гал ҳам шундай йўл тутишди. Давлат ҳисобидан қурилиш материаллари сарфланди, ишчиларга 1270 сўм миқдорида маош тўланди.

Албатта, масъулиятсиз раҳбарлар жазоланмасдан қолмади. Улардан етказилган зиён ундириб олинди. Б. Раззоқов билан К. Раҳмонов эса қаттиқ виговор билан жазоланиб, ҳар бирига 200 сўмдан начет ёзилди.

Шу ўринда мантиқий савол туғилади: хўш, қурувчилар бракка йўл қўйишибди, уни давлат комиссияси қандай қилиб «яхши» баҳо билан қабул қилиб олди? Хатирчи район ижроия комитети раисининг ўринбосари Я. Мирсаидов бу саволга тўғри жавоб бериш ўрнига турли ўринсиз сабабларни баҳона қилади. Лекин ўзи раислик қилган комиссия аъзоларининг масъулиятсизлиги туфайли давлатга жуда кўп миқдорда моддий ва маънавий зарар етказилганлигини ҳатто мулоҳаза қилгиси ҳам келмайди.

Шундай гапни область агросаноат комитетига қарашли 1-қурилиш тресты бошлиғи А. Хўжамов, Навоий область ижроия комитети капитал қурилиш бўлими бошлиғи М. Тагиров номига ҳам айтиш мумкин. Негаки, улар ҳам уй-жойларнинг камчиликлар билан топширилаётганига, қурилиш коллективларида интизомсизлик, сифатсиз иш бажариш авж олиб кетганига бепарво қараб келишяпти.

Область қурувчилари ва раҳбарлари ўз фаолиятларига яхши баҳолар ишда йўл қўйилаётган брак ёки қолоқлик учун эмас, балки самарали меҳнат ва аъло сифат учун қўйилишини унутмасликлари лозим.

И. САЙФУЛЛАЕВ,
Навоий область халқ контроли комитетининг инспектори.

• *«Совет Ўзбекистони» рейди*

СУДРАЛИШ ҚАЧОНГАЧА

Бухоро области пахтакорлари юбилей йилида етиштирилаётган ҳосилнинг камида 60 процентини техника ёрдамида йиғиб-териб олишга аҳд қилишган. Кўпчилик хўжаликларда иш мана шу мажбуриятга монанд ташкил этилган, терим мавсумига пухта ҳозирлик кўрилмоқда.

Лекин ҳамма жойда ҳам бу ишга чуқур масъулият билан ёндашиляпти, деб бўлмайди. 75 халқ назоратчиси иштирок этган ва Ғиждувон, Свердлов, Пешку, Қоракўл, Шофиркон, Вобкент ва Бухоро районларининг 18 хўжалиги қамраб олинган оммавий рейд ана шуни кўрсатди.

Халқ назоратчилари бир қатор колхоз ва совхозларда хўжалик раҳбарлари, техника ремонти учун бевосита мутасадди ходимларнинг ўта масъулиятсизлиги гувоҳи бўлишди. Свердлов район агросаноат бирлашмасининг ремонт устахонаси хўжаликлардан 60 та пахта териш машинасини қабул қилиб олган. Лекин бу машиналарнинг деярли ҳаммаси тўла комплектланмаган ҳолда корхонага топширилган. Чунончи, Калинин номли колхоздан ремонт корхонасига келтирилган терим машиналарининг айримларида насослар, муҳофаза шчитлари, ёритгичлар, ҳатто механизатор ўтириши лозим бўлган кабинанинг ўзи йўқ эди. Гагарин номли, «Ўзбекистон», «Коммунист», Навоий номли колхозлардан ҳам 10—12 турдаги зарур қисмларсиз техника топширилган. Корхонага келтирилган деярли барча машиналарда мана шундай нуқсонлар бўлишига қарамай бу ерда йўқ қисмлар ўрнини тўлдириш учун махсус бригада тузилмаган, зарур эҳтиёт қисмлар ажратилмаган.

Умуман, Свердлов районида йиғим-теримда 286 та комбайн қатнашиши кўзда тутилган. Район статистика бошқармасига берилган маълумотларга кўра 308 та машина мавсумга тахт қилиб қўйилган. Халқ назоратчилари текшириш ўтказган кунда эса «Ленинград» колхозида бош инженер Н. Ражабовнинг айби билан мавсумга тўла тайёр, деб қайд этилган 22 та терим машинасининг деярли барчасидан турли хил нуқсонлар топилди. Бу машиналар дала шийпонларидаги мослаштирилмаган майдончаларда, механизаторларнинг ҳовлиларида сақланаётганлиги сабабли шундай камчиликлар содир бўлган.

Терим техникасини мавсумга ҳозирлашдаги бундай нуқсонлар Пешку райони хўжаликларига ҳам хосдир. «Ленинизм» колхозида (бош инженери Р. Жўраев) 11 та терим машинасининг 10 таси мавсумга тахт, деб маълумот берилди. Аммо ўтказилган текширишда уларнинг учтаси ҳали ремонт устахонасида эканлиги, қолганларида эса редукторлар ювилмагани, ювиш насослари умуман йўқлиги, тўртта агрегатда ишчи органлари ўрнатилмаганлиги аниқланди.

Берилган маълумотда шу райондаги Ибн Сино номли колхозда техника ремонти белгиланган график асосида бораётганлиги қайд этилган. Аслида колхоз раҳбарлари хўжакўрсинга шундай сохта маълумот беришган. Улар ҳатто қатор оралари 90 сантиметр кенгликда бўлган эгатлардаги пахтани теришга мўлжалланган иккита терим машинасини ҳам ремонтдан чиқардик, деб айтишган. Ваҳолонки, хўжаликда бундай кенгликда экилган картанинг ўзи йўқ. Бу ерда тайёр деб кўрсатилган тўртта агрегатга текшириш ўтказиладиган кунгача ремонтчилар қўл ҳам уришмаган. Бу машиналар ўтган йилдан буён чанг-тупроққа кўмилиб, машина-трактор паркида қийшайиб турибди.

Рейд бригадаси аъзолари Шофиркон районидаги хўжаликларда ҳам терим техникаси сифатсиз ремонт қилинганининг гувоҳи бўлишди. Райондаги хўжаликлар 36 та терим машинасини мавсумга тайёрлаш тўғрисида ремонт корхонаси билан шартнома тузишмаган. РАПО область агросаноат комитетига техника ремонти учун зарур бўлган эҳтиёт қисмларни ажратиш тўғрисида заявкалар бермаган. Ильич номли совхозда барча техника йил бошидан буён очиқ ҳавода сақланмоқда. Хўжалик 21 та машинани мавсумга ҳозирлаш учун ишчиларга 2527 сўм иш ҳақи тўлагани ҳолда ремонт ғоят сифатсиз бажарилгани текширишда маълум бўлиб қолди. Халқ назоратчилари бу машиналар мавсумга тайёр эмаслигини аниқладилар. Хўжалик раҳбарлари куз яқинлашиб қолганига қарамай, техникага механик-ҳайдовчиларни бириктиб қўйиш тўғрисидаги буйруқни расмийлаштирмаганлар, механизаторлар ўқитилмаган. Худди шундай камчилик Ленин номли колхозда ҳам содир бўляпти.

Рейд бригадаси текшириш жараёнида Қоракўл районидаги «Октябрь», Киров номли, «Искра», Ғиждувон районидаги «СССР 60 йиллиги», «Пахтаобод», Бухоро районидаги «Москва», «Ленинизм» колхозларида техникани мавсумга ҳозирлашда каттагина камчилик ва нуқсонларга дуч келишди.

Бундай аҳволга область агросаноат комитетининг айрим ремонт устахоналарида «мендан кетгунча, эгасига етгунча» қабилида иш тутилгани, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари сифатли ремонт учун мутасадди ходимларнинг ишини қаттиқ назорат қилиб бормаётганликлари сабаб бўляпти. Текширилган кўпгина хўжаликларда ремонтчилар учун меҳнат ва турмуш шароитлари яратилмаганлиги аниқланди. Илғор ремонтчилар меҳнатини моддий ва маънавий рағбатлантириш тўғрисида ғамхўрлик кўрсатилмаяпти. Илғор тажриба кенг оммалаштирилмаяпти.

Текширишда қатнашган халқ назоратчилари, ремонтчи мутахассислар айрим хўжаликларда техника ремонти соҳасида юзага келган ташвишли аҳволни бартараф қилиш мақсадида колхоз ва совхозлар раҳбарлари, ремонт корхоналари ходимларига методик йўл-йўриқлар беришди, амалий ёрдам кўрсатишди. Рейд материаллари жойларда атрофлича муҳокама қилинди. Ҳамма жойда мавжуд терим машина-механизмларини мавсумга пухта созлаб қўйиш, механизатор кадрларни ўқитишнинг амалий чора-тадбирлари белгиланди.

Областда терим техникасини пахтазорга олиб чиқишга оз муддат қолди. Ҳосилни машиналар билан териб олишда кўп йиллар мобайнида юз бераётган қолоқликка чек қўйиш, етиштирилган пахтанинг асосий қисмини техника ёрдамида йиғиштириб олинишини таъминлаш учун ҳали кўп иш қилиниши лозим.

Н. НАИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.
Т. НАБИЕВ,
Бухоро область халқ контроли комитетининг инспектори.

• *Саҳифа почтасидан*

ЎЗИГА ҚУЛАЙЛИК ИЗЛАБ

Самарқанд областидаги омонат кассаларнинг кўп ходимлари аҳолига хизматни яхшилаш тўғрисида эмас, ўзларига қулайлик ҳақида кўпроқ ўйлайдиган бўлиб қолишган. Агар бундан бир неча йил илгари омонат кассалар соат 19 ва ҳатто 20 гача ишлаган бўлса, ҳозир уларнинг учдан икки қисми соат 18 бўлмасданоқ ёпиб қўйилади. Областнинг еттита районида омонат кассалар дам олиш кунларида умуман ишламайди. Бундан ташқари, касса ходимлари тез-тез ишга кечикиб келиб, эрта кетиб қоляптилар, хизмат кўрсатиш даражаси эса ниҳоятда паст. Бу меҳнаткашларнинг ҳақли эътирозларига сабаб бўлмоқда.

Область халқ контроли комитети мажлисида иш режимини тартибга келтира олмагани, жойларда меҳнат интизоми бузилишига йўл қўйганлиги учун область давлат меҳнат омонат кассалари бошқармасининг бошлиғи Н. Қулиевга виговор берилди.

В. ШТАПОВ.

МОЛЛАР НЕГА ОРИҚЛАЯПТИ?

«Қоракўлча» ва «Сайроб» хўжаликлараро бўрдоқичилик комплексларида ҳамон давлат ҳисоботларини бузиб кўрсатиш, қўшиб ёзиш ва кўзбўямачиликка йўл қўйилмоқда. Область халқ контроли комитети ўтказган текширишда, шунингдек, «Қоракўлча» бўрдоқичилик комплексида 164 бош қўй ва эчки, «Сайроб» бўрдоқичилик комплексида эса 237 бош ушоқ моллар ҳисобдагидан кам чиқди. Озуқа рапсамади билан сарфланмаяпти.

Ҳар иккала хўжаликда чорва моллари ниҳоятда орақлатиб юборилган, натижада давлатга ўн минглаб сўм зарар етказилган.

Сурхондарё область халқ контроли комитети бўрдоқичилик комплекслари директорлари М. Улашев ва Н. Орзиқуловларга қаттиқ виговор эълон қилди ва уларга пул начёти солди.

В. ВАЛИЕВ.

Назоратчилар учун

«Ўзбекистон» нашриёти чоп этган «Халқ назоратчиси справочниги» [«Справочник народного контролера»] китоби кенг қамровли ва доимий контролни тўғри олиб бориш ҳақида ҳикоя қилади. Унда халқ контроли органларининг вазифалари, назоратни ташкил этиш тартиби, халқ назоратчиларининг ҳуқуқлари, мажбуриятлари кенг ёритилган.

Нашрдан В. И. Лениннинг контрол ҳамда ижрони текшириш масалаларига доир асарларидан парчалар, халқ контроли органлари фаолиятига тааллуқли партия ва давлат ҳужжатларидан кўчирмалар, СССР Халқ контроли комитетининг халқ назоратчилари учун норматив характерга эга бўлган қарори ўрин олган.

Булардан ташқари, справочникда халқ контроли комитетлари ва группаларининг иш тажрибасига доир материаллар, баъзи масалалар бўйича методик тавсиялар, саволларга жавоблар ҳам берилган.

Китоб халқ контроли ходимлари, группа ва постлари аъзолари, кенг активлар учун мўлжалланган.

• *Ташвишли сигналлар*

Фойда қани?

Ўзбекистон металлургия заводи шу йилнинг биринчи ярмида маҳсулот реализация қилишдан 6 миллион сўм фойда олган эди. Бироқ кўпдан-кўп маҳсулот вақтида етказиб берилмаганлиги, товар-материаллар планга қўшимча миқдорда йиғилиб қолганлиги, вагонларга юк ортиш ва бўшатиш ўз вақтида бажарилмаганлиги ва бошқа шу каби нуқсонлар туфайли ҳаддан ташқари кўп жарималар тўпланди. Иқтисодий рағбатлантириш фондлари учун нормативлар ажратилгач, жарималар олинган фойдани тўлалигича йўққа чиқарди. Бу маблағдан фақат 800 сўмдан сал ортиқроғи қолди, холос. Шу тариқа корхона коллективи, халқ назоратчилари ўзларининг бевосита хизмат вазифаларини сидқидилдан бажармаганликлари сабабли ана шундай воқеа содир бўлди. Бу — қайта қуришга зид ишдир. Халқ контроли комитети раҳбарлардан қатъий талаб қилмаётир. Шаҳар халқ контроли комитети ҳам сукут сақлади. Мана шундай м у р о с а с о з л и к сабабли Бекобод шаҳридаги бошқа бир қанча корхона ва

ташкилотларда ҳам худди ана шунга ўхшаган аҳвол рўй берди. Бу ердаги корхоналарда рентабеллик даражаси Тошкент области бўйича даражадан уч мартадан ҳам пастлигига ана шулар сабаб бўлмоқда.

Р. ҚОДИРОВ.

Ваъданинг субути иш билан

Ўтган йили Баҳористон районидаги 35-совхозда пландаги 2600 тонна ўрнига атиги 422 тонна пахта машинада терилиб, топшириқ 16,2 процент қилиб бажарилган эди. Хўжалик раҳбарлари бундан тегишли хулоса чиқариб олмаяптилар. Пахта йиғим-теримига тайёргарликдаги ҳозирги аҳвол бу йил ҳам ўтган йилги хатолар такрорланишидан дарак беряпти. Совхозда кузги мавсумга тайёргарлик ўлда-жўлда. 28 та терим машинаси ремонтдан чиқарилди, деб акт тузилгану, аммо юргазиб кўрилганда бу гаплар ёлғон эканлиги маълум бўлиб қолди. Хўжаликда ҳали 20 та терим агрегатига қўл ҳам урилмаган. Бош инженер Ш. Шарипов эса ваъдадан нарига ўтмаяпти.

Райондаги «ВЛКСМ XVII съезди», 25- ва 29-совхозларда ҳам техника ремонти, пахта йиғим-теримига тайёргарлик ишлари жуда суст боряпти. Район бўйича мавжуд 231 та агрегатдан 60 таси ҳали ҳам ремонт талаб. Район хўжаликларида бу йил 30600 тонна пахтанинг 19 минг тоннасини машиналар билан териб олишга сўз беришган. Аммо ваъданинг субути иш билан деганларидай, кузги мавсумга тайёргарлик кучайтирилмас экан, ўтган йилдаги қолоқлик бу йил ҳам такрорланиши мумкин.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Сўзда ва амалда

Одатда мавсумга ва олиб келинган маҳсулотларнинг чўғига қараб бозор нархи ўзгариб тургучи эди. Аммо август ойи — айни пишиқчилик даврида Гулистон шаҳридаги колхоз бозорида нарх ўзгармади: карам ва картошканинг бир килограмми 1 сўмдан, сабзи 80 тийиндан, саримсоқ пиёз 2 сўмдан, шафтоли 3 сўмдан пастга тушмади.

Область савдо бошқармаси колхоз бозорлари бўлимининг бошлиғи Абдусамад Шодиев идорасидаги прейскурантда эса нарх-наво даражаси бутунлай бошқача: картошканинг ҳар бир килограмми 70 тийин, карам 70 тийин ва ҳоказо. Бироқ бу нархлар турмушга татбиқ этилмай қоляпти. «Бозорга маҳсулот келмай қолишидан чўчияпмиз», деди А. Шодиев гапнинг тўғрисига кўчиб. Бундай чўчишлар ва иккиланишлардан эса айрим нопок кишилар фойдаланиб қолишяпти, нарх осмонга сакраб, шаҳар меҳнаткашлари кайфиятини бузяпти. Бозордаги нарх-навони арзонлатишнинг йўллари кўп: хўжаликлар билан шартномалар тузиш, кооператив савдосини пухта ташкил этиш, сабзавот дўконларидаги маҳсулотлар хилини кўпайтириш ва сифатини яхшилашга эришиш, шунингдек бозор пештахталари ёнига чайқовчи ва турли хил текинхўрларни яқин йўлатмаслик ана шулар жумласидан. Аммо Гулистон шаҳар колхоз бозорида бу вазифалар эътибордан четда тургани сабабли ҳам мева ва сабзавот нархи баландлигича қоляпти.

Ҳ. ХАЛИЛОВ.

Хазинатопарлар

Геологларни халқимиз хазинатопарлар деб атайди. Бу бежиз эмас албатта. Лекин геологлар аниқлаган кон, янгиликни рўёбга чиқариш кўп жиҳатдан бурғуловчиларга боғлиқ бўлади. Улар ҳар гал, ҳар бир вазифага янгича ёндашадилар, ер ости бойликларини халқ хўжалиги хизматига етказиб берадилар. «Узбекнефть» Андижон экспедициясининг бурғуловчилари ҳам айни пайтда янги конлар очиш ишқида меҳнат қилишяпти. Бу гал илк бор ернинг 4000 метрли чуқурлигигача «назар ташлаш» мақсад қилиб қўйилган.

Биргина ўтган йилнинг ўзида бу коллектив 29 участкада иш олиб борди. Ҳозир уларнинг 23 тасидан фойдаланиб келинмоқда.

Суратларда: 1. Етакчи бурғуловчи, коммунистик меҳнат зарбдори Ўсарбой Баратов. 2. Бурғулаш участкаси.

Р. АШУРОВ фотолари (ЎзТАГ).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

СССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Николай Викторович **Гаретовский**ни СССР Давлат банки правлениесининг раиси этиб тайинлади.

* * *

СССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Виктор Владимирович **Деменцев** пенсияга чиққанлиги муносабати билан уни СССР Давлат банки правлениесининг раиси вазифасидан озод қилди.

ҚАЙТА ҚУРИШ ЙЎЛИДАН

«Жадаллаштириш стратегияси» ўқув қўлланмасининг иккинчи нашри босмадан чиқди. Унда КПССнинг мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришга қаратилган стратегик йўлининг мазмуни ва аҳамияти, уни амалга ошириш йўллари кўрсатиб берилади.

Китобда партия янги ҳужжатларидаги қоидалар ва хулосалар акс этган, бир қанча актуал масалалар янада тўлароқ ёритилган, қайта қуришнинг дастлабки қадамлари тажрибаси умумлаштирилган. Биринчи нашр хусусида китобхонлар айтган эътирозлар ва истаклар хисобга олинган.

Қўлланма сиёсий ўқув системаси пропагандистлари ва тингловчиларига мўлжалланган.

Китобни Сиёсий адабиёт нашриёти чиқарди.

(ТАСС).

ҲИНДИСТОН МИНИСТРИ ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков 22 август куни Ватанига қайтаётиб Москвада тўхтаган Ҳиндистон одам ресурсларини ривожлантириш ва соғлиқни сақлаш министри П. В. Нарасимха Раони қабул қилди.

Самимийлик ва ҳамжиҳатлилик вазиятида ўтган суҳбат чоғида М. С. Горбачевнинг Ҳиндистонга ва Р. Гандининг Совет Иттифоқига яқинда қилган визитлари натижасида янги самарали омил бағишланган Совет — Ҳиндистон муносабатлари масалалари кўриб чиқилди. Ҳар томонлама Совет — Ҳиндистон ҳамкорлиги, шу жумладан иккала мамлакат манфаатларига, Осиё — Тинч океан регионида ва бутун дунёда тинчлик ишига мос келадиган иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик тобора илдам ривожланаётганлиги ҳам ана шундан далолат бериб турибди.

Мамлакат мустақиллигининг 40 йиллигига бағишлаб, СССРда Ҳиндистон миллий фестивали тадбирлари муваффақиятли амалга оширилаётганлиги зўр мамнуният билан таъкидланди. Совет кишиларининг Ҳиндистон фестивали қатнашчиларини самимий кутиб олаётганликлари иккала мамлакат халқлари ўртасидаги дўстлик ва ўзаро ҳурмат туйғуларининг ёрқин далилидир.

Н. Рао Ҳиндистон билан Шри-Ланка раҳбарлари оролдаги этник можарони бартараф этиш юзасидан имзолаган битим қандай бажарилаётганлиги ҳақида ахборот берди. Совет томони мазкур битим тузилганлиги муносабати билан мамнуният изҳор қилиб, бу битим можароли вазиятни оқилона ён бериш негизида сиёсий йўл билан бартараф этишга реалистик ёндашув намунаси эканлигини таъкидлади.

Н. И. Рижков билан Н. Рао иккала мамлакатда ички сиёсий ва социал-иқтисодий вазиятнинг ривожи тўғрисида бир-бирларини хабардор қилдилар. Ҳиндистон министри Совет Иттифоқида амалга оширилаётган қайта қуриш жараёнларига алоҳида қизиқиш билан қараётганлигини айтди.

(ТАСС).

ҲАЁТ ҲАҚИҚАТИ ВА ЁЗУВЧИ ПОЗИЦИЯСИ

•Адабий ўйлар

Ҳаётга содиқлик, ҳаққонийлик реалистик санъатнинг туб фазилатидир. Ҳаққонийлик воқеликни, ундаги ижтимоий қимматга эга жараёнларни, илғор тенденцияларни ва уларнинг моҳиятини реалистик тарзда акс эттиришдир, давр руҳини, белгисини ўзида мужассамлаштирган типик қаҳрамонларни типик шароитда тасвирлашдир. Ҳақиқат битта: ҳаёт ҳақиқати ва унинг санъат воситасидаги ифодаси бўлмиш бадиий ҳақиқатдир. Бу ҳақиқат ҳаёт икир-чикирларидан ўткинчи, аҳамиятсиз фактлардан тозаланган, яъни қум орасидан териб олинган олтин кукунларидан ёзувчининг заргарона маҳорати билан майдонга келган бадиий кашфиётдир. Бадиий ҳақиқат мезони бадиий асарнинг ҳаётга яқинлиги, жамиятга фойда келтириши, китобхонга қанчалик маънавий куч ва мадад, илҳом беришига боғлиқ. Ижтимоий қимматга эга бўлган ижобий қаҳрамонлар, тарихий қимматга молик воқеалар моҳиятини ўзида ифодаловчи типик образларгина, М. Горький ибораси билан айтганда «Давр ҳодисаси бўлган «тип»ларгина халқнинг маънавий эстетик эҳтиёжига айланиши мумкин.

«Жамият ёзувчидан бадиий кашфиётларни, ҳаёт ҳақиқатини кутмоқдаки, бу фазилатлар ҳамиша чинакам санъатнинг моҳияти бўлиб келди, —деб таъкидлаган эди М. С. Горбачев КПССнинг XXVII съезди минбаридан қилган Сиёсий докладида. — Лекин ҳақиқат мавҳум эмас, конкрет тушунчадир. Ҳақиқат халқнинг ишларида, қаҳрамонлик ва оддий меҳнат кунларида, ғалабаларда ва муваффақиятсизликларда, яъни ҳаётнинг ўзида, унинг кўп қирралигида, драматизми ва улуғворлигида намоён бўлади. Ғоявий бадиий, халқчил адабиётгина ҳалол, матонатли, ўз зиммасига давр юкини олишга қодир бўлган кишиларни тарбиялайди».

Ҳаёт ҳақиқатини кўра олиш ва кашф эта билиш энг аввало ёзувчи талантининг ижтимоий йўналишига, унинг давр ва замондошлари билан ҳамнафаслигига боғлиқ. Воқеликнинг қайси жиҳатларини кўриш, халқ ҳаёти курашининг моҳиятини идрок этиш ва давр эҳтиёжини сезиш энг аввало ёзувчи позициясига, унинг дунёқарашига, шахсиятига боғлиқ. Йирик шахс, катта талант, ҳақиқат туйғуси қонқонига сингиб кетган ижодкоргина тарихий жараённи теран тушунади, воқеликнинг бош, етакчи тенденцияларини илғаб олади, турмушдаги ва одамлардаги типик жиҳатларни кўра олади ва шу ҳаёт ҳақиқатини юксак бадиий даражада ифодалай олади.

КПСС XXVII съезди ва СССР Ёзувчилар союзининг VIII съезди адабиёт ва санъат соҳасида ҳам ҳақиқатни айтишдан чекиниш, воқеликдаги ўткир зиддиятлар, қарама-қаршиликлар, конфликтларни юзакилик билан тасвирлаш, ҳаётдаги иллатларга нисбатан ёзувчиларнинг пассив, кузатувчилик позициясида туриш ходисалари мавжудлигини рўй-рост таъкидлади. Шунингдек Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми ва республикамиз партия ташкилотининг XXI съезди республикада юз берган адолатсизлиқлар, кўзбўямачиликлар, қўшиб ёзишлар, порахўрликлар ва ошна-оғайнигарчиларга қарши курашда ижодий ходимларда журъат ва жасорат етишмаганлигини уқтирди.

Айрим ижодкорлар ўзининг субъектив ҳақиқатини замон ҳақиқати деб тақдим этди. Пахта етиштириш ва уни йиғиб олиш тўғрисида, ер ва табиатни эъзозлаш, ундан оқилона фойдаланиш, халқнинг маданий турмуш даражасини, савдони яхшилаш, зарарсиз химикатлар яратиш ва биологик усулни кенг қўллаш, эски зарарли урф-одатлар, диний сарқитларга қарши кураш, ёшларнинг ҳаётда ўз ўрнини топиши масалалари хусусида ёлғон-яшиқ гаплар айтиб келинди. Ҳаёт билан адабиёт ўртасида уйғунлик етишмади. Адабиётда ёрқин, ўткир, типик салбий образлар жуда-жуда кам яратилди.

«Ҳаёт зиддиятлар билан олға қараб боради, — деган эди В. И. Ленин, — лекин жонли зиддиятлар кишининг ақлига дастлаб туюлишидан кўра кўп жиҳатдан хийла бой, хилма-хил сермазмундир».

Худди мана шу ранг-баранг конфликтни (сиёсий, иқтисодий, ахлоқий психологик ва бошқа) идрок эта билиш ва бадиий талқин қила билиш ёзувчи таланти, маҳоратига боғлиқ. Ижодкорнинг объектив воқелик, халқ ҳаёти билан нечоғлиқ алоқасининг мустаҳкамлиги унинг ҳаётий қарама-қаршиликларни ва улар заминида ётган катта ҳақиқатни кўра билишига боғлиқ.

Адабиётимизда ҳақиқат туйғуси чуқур асарлар талайгина. Социалистик реализм адабиёти ўзининг бош йўлидан чекингани йўқ. А. Қаҳҳорнинг «Синчалак», «Тобутдан товуш», Яшиннинг «Инқилоб тонги», Уйғуннинг «Парвона», О. Ёқубовнинг «Диёнат», А. Мухторнинг «Чинор», П. Қодировнинг «Мерос», Э. Воҳидовнинг «Шарқий қирғоқ», «Руҳлар исёни», А. Ориповнинг «Йиллар армони», Ў. Ҳошимовнинг «Дунёнинг ишлари», О. Матжоннинг, «Ҳаққуш қичқириғи», Н. Аминовнинг «Елвизак», Ш. Холмирзаевнинг «От эгаси», «Жарга учган одам», «Кулги билан кулдириш» сингари ўнлаб асарларда воқеликни мураккаблиги билан идрок этиш, инсоннинг психологик оламини, ички коллизияларини чуқур таҳлил этиш, замоннинг етакчи тенденцияларини ҳаққоний ифодалаш фазилати ётади. Буларда ижодкорларнинг чуқур гражданлик ва ёркин партиявий туйғуси жўш уриб турди. Бундай асарлар халқни хушёрликка, фаолликка даъват этди, ижтимоий ҳаётда кескин, жиддий ўзгаришлар бўлиши зарурлигидан дарак берди. Албатта, адабиёт бундан ҳам дадил, журъатли ва фаол бўлганда ҳаётимиздаги турғунликнинг тезроқ олди олинган бўлармиди, ҳар хил иллатлар бунчалик авж олмасмиди, маънавий йўқотишларимиз камроқ ва социал адолат принципи ҳаётимизда эртароқ тикланган бўлармиди!

Кейинги пайтларда адабиётимизнинг ижтимоий жамиятимиздаги мана шу революцион ўзгаришларга маънавий, руҳий тайёр эканлигини тасдиқловчи бадиий асарлар майдонга кела бошлади. Воқелигимиз ва одамларнинг маънавий оламидаги ўзгаришларни теран бадиий таҳлил этувчи ҳаётий зиддиятларнинг илдизларини очувчи ва меҳнаткаш инсоннинг мардонавор фаолиятини улуғловчи, ҳар хил кўринишдаги иллатларни ҳаққоний фош этувчи шеърлар, поэмалар, ҳикоя, повесть, драма, романлар яратила бошланди.

Драматургиянинг ўзида Шукруллонинг «Ўғрини қароқчи урди», Ў. Умарбековнинг «Курорт», У. Назаровнинг «Ойна», А. Иброҳимовнинг «Зўлдир» каби асарлари пайдо бўлди. Тўғри, буларнинг ғоявий бадиий даражаси бир хилда эмас, аммо уларда ҳозирги кун руҳи — ҳақиқат учун фаол кураш руҳи ҳоким. Адабий жамоатчилик О. Ёқубовнинг покланиш даврини таҳлил этувчи ва ўша иллатлар авж олган даврда ҳақиқат учун дадил курашган одамларни тасвирловчи «Оқ қушлар, оппоқ қушлар» ва Ў. Ҳошимовнинг уруш даври материаллари асосида совет кишиларининг маънавий юксаклигини очиб берувчи «Икки эшик ораси» романларини ижобий баҳолади. Буларда тасвирланган мураккаб тақдирли қаҳрамонларнинг ҳаёт ва кураш йўли бир сабоқ, ибрат тарзида кўрсатилади, улардаги имон ва ҳақиқат туйғуси улуғланади.

Ҳ. Ғулом «Қорадарё» романида қурилиш жараёнидаги одамлар тақдирини тасвирлаш билан боғлиқ ҳолда кўзбўямачиликни ҳам фош қилишга интилди. Х. Тўхтабоевнинг саргузашт романи «Ширин қовунлар мамлакатида» асарида қатор иллатларнинг илдизлари қидирилади. Тоҳир Маликнинг «Чархпалак» номли детектив қиссасида фожиавий воқеа баҳонасида адолатсизликни кўрсатади, ҳақиқатнинг қийинчилик билан қарор топишига урғу беради. Х. Султоновнинг «Ажойиб кунларнинг бирида» қиссасида қурувчи Султон юлғичлик, порахўрликка қарши курашаман деб ишдан ҳайдалади, аммо имони, иродаси букилмайди. Бу повестдан аввалроқ ёзилган Мурод Муҳаммад Дўстнинг «Истеъфо» асарида инсоннинг ўз-ўзини англаши — қалб кўзининг очилиши ёритилади. Повест қаҳрамони Эломонов виждонли, ҳалол одам-у, аммо кўнгилчан, лоқайд, лақма, бўшанг раҳбар, китобий фикрлайдиган шахс. Шу фожиасини раҳбарлик лавозимидан кетгандан кейин идрок этади. Ёзувчи Эломонов ва унинг мешчан хотини Бинафша характерларини тиниқ чизади. М. Ҳазратқуловнинг «Журъат» повестида Карим бригадирнинг қинғир ишга қўл урушида унинг характеридаги мутелик иллати сабаб бўлган, деган ғояни ўтказади.

Ҳақиқат учун кураш туйғуси ва жамиятимизнинг маънавий қайта қурилиши руҳи, айниқса шеъриятимизда чуқур ифодаланмоқда. А. Орипов қатор жиддий шеърлар эълон қилди. Э. Воҳидовнинг «Бедорлик», «Истамбул фожиаси» асарлари О. Матжоннинг «Гаплашадиган вақтлар» шеърий қиссаси, Рауф Парфининг «Сабр дарахти», Шавкат Раҳмоннинг «Уйғоқ тоғлар», Усмон Азимовнинг «Дарс», Муҳаммад Солиҳнинг «Олис табассум сояси», Хуршид Давроннинг «Болаликнинг овози», Мирза Кенжабоевнинг «Муножот» каби китоблари ўзбек шеъриятининг кўтарилиш палласига кирганлигидан дарак беради. Э. Воҳидовнинг «Бонг уринг» шеърининг бутун руҳи одамларни сергакликка ва эзгуликни фаол ҳимоя қилишга чорлашдан иборатдир («Жон куйсин, қалб ёнсин, сиз ёнинг то ёниб кетмасин бу ҳаёт»).

Шу туйғу «кўзлари очиқлигича ухлаётганларни» уйғотиш, бу кўзларда «Ҳақиқат туйғусини ёндириш» нияти Шавкат Раҳмоннинг теран, ўйчан, исёнкор шеърларига ҳам хосдир. Муҳаммад Солиҳнинг тагдор, аччиқ кесатиғли, дардкаш шеърларида виждонсизлик кескин танқид қилиниб, имон диёнат туйғуси фаол ҳимоя қилинади.

Виждон сени қийнамас экан,
Сабаби бор бунинг ҳам
демак.
Сен валийсан, сен авлиёсан,
Е қорни тўқ, шўдмон
кўрнамак!

Усмон Азимовнинг «Маяковский билан суҳбат» шеъри, «Ҳақиқатнинг қўллари» деган туркум шеърлари жанговар, ҳужумкорлик руҳи, ҳаққонийлиги билан ўқувчини мавфтун этади.

Ҳозирги ўзбек адабиётида юқоридагидек ютуқлар, кашфиётлар билан бирга жиддий камчиликлар ҳам кўзга ташланмоқда. Биринчидан, асарларимизда ленинча ҳақиқатни тиклаш ва қарор топдиришдаги қийинчиликлар кўрсатилмаяпти, ҳамма нарса сеҳргар таёқчасининг ишидек кўз очиб юмгунча осонгина ҳал қилинмоқда.

«Қорадарё» романида раис Афзалов ва унинг ҳамтовоқларининг ишдан олиниши ҳамирдан қил суғургандек юз беради. Конфликтни бундай юридик жиҳатдан ҳал қилиш жуда кўп асарларимизда содир бўлмоқда. Китобхон учун кимнингдир ишдан олиниши ёки жавобгарликка тортилиши муҳим эмас, балки инсонни ана шу ҳолга олиб келган сабаблар, шарт-шароитлар ва ҳақиқатнинг тантана қилиш жараёнини кўриш, билиш аҳамиятлидир. Жонрид Абдуллахоновнинг «Хонадон» романида ҳам ҳақиқат тарафдорлари билан ноҳақлар ўртасидаги кураш бутун кескинлиги билан кўрсатилмайди, роман бадиий жиҳатдан ғоят ночор. Бу романда ҳозирги асарларимиздаги яна бир одат тусига кирган камчилик — социал адолатсизликнинг илдизлари теран очилмаган. Бу мавзуда талайгина роман ва пьесалар ёзилди-ю, бироқ масалани ижтимоий-фалсафий жиҳатдан теран талқин қилувчи ғоявий-бадиий етук асарларимиз оз.

Асарларимиздаги яна бир типик камчилик шундан иборатки, ҳаётдаги камчиликлар ё ёзувчининг тили орқали ёки персонажлар нутқи орқали санаб ўтилаверади. Бу борада баландпарвоз, китоби публицистик нутқлар сўзланади-ю, аммо улар асар мазмуни, воқеалари, сюжети, конфликти ва персонажларнинг тақдири ҳаёти, хатти-ҳаракати маънавий изланишларига сингдирилмайди. Санъатнинг бош фазилати аслида шунда-ку! Яхши асар деб баҳо берган «Оқ қушлар оппоқ кушлар»да иллатларни шунчаки намойиш қилиш ҳоллари йўқми? «Икки эшик ораси»да шаҳар ижрокомининг раиси Олимжон «бир хиллар бор», «бир тоифа бор» деб қатор иллатларни санайди. «Ширин қовунлар мамлакатида» камчиликларни шунчаки намойиш қилинган ўринлар бор. Улар кескин кураш майдонига айланмайди.

Ҳаёт кўрсатиб турибдики, эскилик, ярамас иллатлар осонликча жон бераётгани йўқ. Ҳаёт ҳақиқатини — замон ҳақиқатини бор кўлами билан кашф этиш керак. В. И. Ленин «агар биз ҳатто энг аччиқ ва оғир ҳақиқатни тўппа-тўғри айтишдан қўрқмасак, биз ҳамма ва ҳар қандай қийинчиликларни енгишни ўрганамиз, албатта ва ҳеч сўзсиз ўрганамиз», деб бежиз айтмаган эди. Ҳозирги асарларимизга разм солсак, уларда кўпроқ воқеликдаги, ҳаётдаги иллатларни тасвирлашга берилиб, ижобий ишларимизни, улкан ютуқларимизни кўрсатишга, ижобий қаҳрамон образини яратишга, халқнинг қаҳрамонона меҳнатини, унинг юксак идеалларини акс эттиришга, воқелигимизнинг бош, етакчи тенденцияси бўлмиш яратиш, қуриш, илғор прогрессив ўзгаришларни ва шу жараёнда маънавий камол топаётган одамларимизни кўрсатишга камроқ диққат қилиш ҳолларини сезамиз. Ҳақиқат туйғуси ленинча ҳаққонийлик мезони воқеликка, ҳаётга ва одамлар фаолиятига яхлит, бир бутунлигича ёндашишни тақозо қилади. Шундагина ёзувчи тўғри, ҳақиқат позициясида турган бўлади ва жамиятимизнинг маънавий камолотига кўмаклашувчи ғоявий-бадиий мукаммал асарлар ярата олиши мумкин.

С. МАМАЖОНОВ,
филология фанлари доктори, профессор.

ДУНЁ ОВОЗИ

ВАРШАВА. Польшанинг Сопот шаҳрида ўтказилаётган 24-халқаро қўшиқ фестивалида дастлабки лауреатларнинг номлари эълон қилинди. Поляк қўшиғининг энг яхши ижроси учун «Қаҳрабо булбул» соврини даниялик ёш қўшиқчи Аллан Мортенсенга берилди, конкурснинг бу бўлими якунланди. Иккинчи мукофот инглиз ашулачиси Донна Фрименга насиб этди, учинчи ўринни эса Голландиянинг «Мейвуд» дуэти эгаллади.

Эндиликда халқаро жюри энг яхши ашула ва унинг ижроси учун бериладиган Гран-при, яъни «Олтин пластинка» асосий конкурсининг ғолибларини, шунингдек фестиваль бошқа мукофотларининг совриндорларини аниқлаши керак. Уларнинг ҳаммаси бугун «Сопот-87» лауреатларининг якунловчи концертида иштирок этадилар.

НЬЮ-ЙОРК. АҚШ маъмурияти ГФР бундесвери ихтиёрида бўлган «Першинг 1-А» ракеталари ва Американинг ана шу ракеталарга ўрнатиладиган ядровий жанговар каллаклари хусусидаги масалани амалий ҳал этишга тайёр эмас. АҚШ мудофаа министрининг ёрдамчиси Фрэнк Гаффни жума куни матбуот конференциясида айтган гаплари ана шундан далолат бериб турибди. «Бу масала хусусида Қўшма Штатларнинг позицияси ўзгармади», — деди у.

Гаффнининг сўзларига қараганда агар АҚШ «Першинг-1А» хусусидаги совет таклифига рози бўлса, бу «ҳалокатли воқеа» бўлур эмиш. Унинг гапидан шу нарса ҳам аён бўлдики, «Першинг-1А» ракеталарига ўрнатиладиган жанговар каллакларни йўқотишга Вашингтоннинг розилик бериши НАТО мамлакатлари ҳарбий кучлари фойдаланишга мўлжалланган, аммо Америка назорати остида бўлган бошқа ядро қуроллари тўғрисидаги масалани Совет — Америка музокаралари кун тартибига қўймаса эди, деб Оқ уйдагилар бесарамжон бўлиб қолдилар. Аммо агар ўртача олислик ракеталари хусусида Совет Иттифоқи билан битим ҳар қалай имзоланадиган бўлса, деб таъкидлади Гаффни, АҚШ ва унинг НАТОдаги иттифоқчилари ракеталарни ядро қуроли ташувчи бошқа аслаҳалар билан алмаштиришнинг турли вариантларини кўриб чиқмоқдалар. Унинг сўзларига қараганда Ғарбий Европада қўшимча тарзда бомбардимончи самолётларни жойлаштириш иложи бор тадбирлардан бири бўлади.

МАДРИД. Испания қуролли кучларининг бўлинмалари НАТОнинг «Оушн сафари-87» машқларида биринчи бор иштирок этадилар, машқлар Америка Қўшма Штатларининг шарқий соҳилидан сал нарида, Шимолий Атлантикада шу ойнинг охирларида ўтказилади. Мамлакат мудофаа министрлигининг расмий вакили жума куни шуни маълум қилди. Машқларда иштирок этиш учун Испания ҳарбий денгиз кучларининг учта фрегати, иккита крейсери, шунингдек авиация бўлинмалари жалб этилади. Машқларнинг иккинчи босқичидаги операцияларда Испания ҳарбий денгиз кучларининг иккита корвети ва сув ости кемаси иштирок этади.

Испания Шимолий Атлантика блокига беш йилдан бери аъзо бўлсада, биринчи бор НАТО машқларида қатнашади. Бунгача Испания қуролли кучларининг вакиллари машқларда фақат кузатувчи бўлиб қатнашиб келар эдилар. Бу Британиянинг мустамлакаси бўлган Гибралтарнинг суверенитети хусусида Буюк Британия билан ҳозир ҳам давом этиб келаётган баҳс билан изоҳланади.

(ТАСС).

ОЛОВ ЧАҚНАБ ТУРГАН ФОРС КЎРФАЗИДА

Вашингтон ўзи Форс кўрфазида бошлаган авантюрага Лондон ва Парижни қўшилишга даъват этганида улар рўйхуш бериш уёқда турсин, буни рад қилган эдилар. Дастлабки кезларда Буюк Британия Бош министри М. Тэтчер ҳам, Франция президенти Ф. Миттеран ҳам Форс кўрфазида ҳарбий куч-қудрат тўплаш сиёсатига мутлақо бош қўшмаймиз, дедилар. Вашингтон «Шимолий Атлантика бирдамлиги»ни рўкач қилганида ҳам, «Ғарбнинг манфаатларини ҳимоя қилиш» зарурлигини уқтирганида ҳам — ҳеч нарса чиқмади.

Лондон ва Парижнинг «шижоати» бир неча ҳафталик экан, холос. Шундан кейин эса Франциядаги портлардан «Клемансо» авианосеци бошчилигидаги эскадра, унинг кетидан эса мина қидириб топадиган кемалар отряди йўлга тушди. Англия ҳам мина қидириб топадиган кемаларни жўнатди. Форс кўрфазида, унинг ён-верида турган ва шу регионга қараб йўл олган ҳарбий кемаларнинг умумий сони 250 тадан ортиб кетди.

Хўш, ўзи нима гап? Европадаги икки буюк давлатни Американинг ҳарбий авантюрасига қўшилишга нима мажбур этди? Аввалига америкаликларнинг қўлидан нима келар экан, деб кутиб туришди, чоғи. Кейин эса ҳаловатлари йўқолди: қурамизнинг олов чақнаб турган жойидаги катта ўйиндан, наҳотки, четда қолиб кетишса! Бу можаронинг оқибатини олдиндан айтиб бериш, албатта, қийин, бўлса-да, аммо «ёғли патир»дан бенасиб бўлиб қолмасликлари керак... Бунинг учун эса, аввало «ёғли патир»нинг ўзи бўлиши зарур.

Дарвоқе, тақсимласа арзийдиган нарса бор. У ҳам бўлса нефтдир. Пировард оқибатда Ғарбнинг сиёсатини ҳар бир мамлакатнинг миллий манфаатлари эмас, балки нефть монополияларининг жаҳоний эҳтиёжлари белгилайди. Мазкур монополияларининг қароргоҳлари Нью-Йорк, Париж ёки Лондонда ўрнашган бўлиши мумкин. Аммо уларни шу аломатга қараб Америка ёки Англия монополиялари деб айтиб бўлмайди. Чунки улар Англия, Индонезия, Венесуэла, Нигерия соҳилларида, хуллас Ер каъридан қора олтин қазиб олинаётган ҳамма ерларда корчалонлик қилиб, нефтни мўмай даромадга айлантирмоқдалар.

Мамлакатлараро корпорациялар ниҳоятда чўзилиб кетган Эрон — Ироқ можаросига фаолроқ аралашишга қарор қилдилар, чамаси. Шу таҳлитда Форс кўрфазига Ғарб мамлакатларининг кемалари гуруҳ-гуруҳ бўлиб ҳам, якка-якка бўлиб ҳам кириб кела бошлашди. «Қўшма Штатлар ўз иттифоқчилари билан биргаликда Форс кўрфазида шу қадар катта ҳарбий-денгиз гуруҳини вужудга келтирдики ва бу гуруҳ шу қадар тез кўпайиб бормоқдаки, баъзи ҳарбий экспертлар бу — уруш бошланиб кетишига ва янги қурбонларга сабаб бўлиши мумкин, деб хавотирга тушмоқдалар», — «Чикаго трибюн» газетаси шуларни таъкидлаб ёзди.

Кенг жамоатчилик ҳам ташвишга тушиб қолди. «Ҳукумат Британия денгизчиларининг ҳаёти билан ўйнашмоқда», — деди Англия лейбористлар партиясининг вакили Жорж Робертсон. Илгари мисли кўрилмаган ҳарбий-денгиз эскадраси тўпланган Форс кўрфази, — деб таъкидлади Франциядаги «Эко» газетаси, — олов чақнаб турган жойга айланди. Озгина ножўя ҳаракат оқибатида портлаш содир бўлиши мумкин.

Юрий УСТИМЕНКО,
(ТАСС).

ГАЗЕТХОНЛАР КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Жиззах областининг Пахтакор районидаги «Пахтакор» совхозида «Совет Ўзбекистони» газетхонларининг конференцияси бўлиб ўтди. Газета редакторининг ўринбосари Ж. Саъдуллаев республика меҳнаткашларини КПСС XXVII съезди, партия Марказий Комитетининг 1987 йил январь ва июнь Пленумлари қарорларини бажаришга сафарбар этишда, жамиятимиз ҳаётининг барча жабҳаларида қайта қуришнинг бориши, социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш жараёнини ёритишни яхшилаш борасида редакция коллективининг ижодий изланишлари ҳақида гапириб берди.

«Дўстлик байроғи» газетаси редакторининг ўринбосари Х. Аъзамов, СоюзНИХИ Мирзачўл филиалининг ходими Ҳ. Абдуллаев, «Пахтакор» совхозининг механизатори Ж. Қўшмуродов, «Октябрь байроғи» газетаси редакторининг ўринбосари А. Болибеков, Пахтакор район партия комитетининг секретари З. Йўлдошева ва бошқа газетхонлар материаллар хилма-хиллигини кенгайтириш, унинг мазмунини янa ҳам чуқурлаштириш, коммунистик тарбия масалаларини, меҳнатни ташкил этишнинг илғор усулларини, социал проблемаларни яна ҳам кенг ёритиш юзасидан фойдали фикр-мулоҳазалар билдиришди.

● «Совет Ўзбекистони» материаллари изидан

«ХОТИРЖАМЛИК»

Янгийўлдаги «Лаззат» кондитер ишлаб чиқариш бирлашмасида тайёрланаётган маҳсулотлар сифати пастлиги, ёрлиқлари замон талабларига жавоб бермаётгани, маҳсулотларни ташишда белгиланган тартиб-қоидага амал қилинмаётгани газетанинг шу йил 14 май сонида босилган юқоридаги сарлавҳали мақолада танқид қилинган эди.

Танқидий мақола хусусида ЯНГИЙЎЛ ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИдан расмий жавоб олинди: Мақола бирлашма инженер-техник ходимларининг кенгайтирилган йиғилишида ва барча цехларда атрофлича муҳокама қилинди. Кўрсатиб ўтилган фактлар тўғри эканлиги таъкидланди. Чиндан ҳам «Лаззат» ишлаб чиқариш бирлашмасининг собиқ раҳбарлари ўртасида хотиржамлик, ўзибўларчилик кайфияти ҳукмрон бўлиб қолган эди, технологик жараёнларнинг инженерлик таъминотида узилишларга йўл қўйилди.

Шаҳар партия комитети бирлашмага амалий ёрдам кўрсатишнинг конкрет чораларини белгилади. Корхона раҳбарлиги мустаҳкамланди. Маҳсулотлар сифатини ва ассортиментини яхшилаш мақсадида қатор техникавий-ташкилий тадбирлар амалга оширилди.

Ишчи ва мутахассисларнинг бир группаси тажриба ва малака орттириб келиш мақсадида Киев, Винница, Қарағанда шаҳарларидаги йирик кондитер фабрикаларига юборилди.

Кўрилган чора-тадбирлар натижасида кондитер маҳсулотларининг 8 та янги хилини Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети маъқуллади ва ишлаб чиқаришга тавсия этди. Бу маҳсулотларнинг одатдагилардан фарқи шуки, улар узум ва олма шарбатларидан бошқачароқ усулда тайёрланади. Зефир ва мармелад тайёрланадиган янги цехнинг иккинчи навбати ишга туширилади. Ишлаб турган цехлардаги машина ва ускуналарни янгиларига алмаштириш бўйича тайёргарлик ишлари бошлаб юборилди.

Шунингдек, ишчилар ўртасида меҳнатни илғор усулларда ташкил этиш, инсон омилини кучайтириш, тара-идишлар таъминотидаги нуқсонларни бртараф этиш юзасидан ҳам бир қатор ишлар қилинди.

Шаҳар партия комитети бирлашманинг ишлаб чиқариш фаолиятини яхшилаш, мавжуд камчиликларни бартараф этиш юзасидан доимий назорат ўрнатди.

• Қардошларимиз ижодидан

Евгений ЕВТУШЕНКО

Москва.

Йўқсиллар кўз ёши

«Умр кўрдинг дунёда
қанча!»
«Жуда узоқ яшадим,
сеньор».
«Бўлса керак болаларинг
ҳам!»
«Ҳисобидан адашдим,
сеньор».
«Кўринмайди, шекилли,
улар»...
«Узоқларга кетишди,
сеньор».
«Хотининг-чи, полизда
чиқар!»
«Ер остида ётибди, сеньор».
«Қани, қайда унинг мозори!»
«Айтолмайман бу гап сир,
сеньор».
«Не жин урди сени хаворн!»
«Сир дедимми, барибир,
сеньор
Узоқ-узоқ элдан аъёнлар
Фойда излаб хомтама бўлиб,
Хазина қазмоққа келишар
Деҳқонлар суягин безовта
қилиб.
Дарахтда тўтилар қичқирар,
Дайдиларга такрорлар шуни:
«Қариндош суяги — йўқсул
бойлиги
Сизга етмайдими
ўзингизники!»
Экинзор далага, салибсиз
Дафн этдим ёримни,
сеньор,
Тинчлигин ҳеч кимса
бузмасин.
Хотирасин қилмасин деб
хор.
Дам олсин, бечора, ишлади,
Ярим аср толиқди роса.
Не келарди йўқсил қўлидан
Ер остига кирмоқдан бошқа,
Ёрим қанча деҳқонлар хоки
Илдизлари туташган ерда,
Тўйдиради мени у тағин
Ҳосил бўлиб жўхоризорда.
Оналик хислати — бебаҳо
қисмат,
Фарзанди дарахтда унади.
Сантахуана — мўъжиза
дарахт,
Дурга ўхшар унинг донаги.
Сайёҳ қизлар эсидан оғиб,
Деҳқонлар бошини қотирар.
Бизга қизил маржон керак
деб,
Оламиз деб тинимсиз сўрар.
Бу маржон-ла меҳмон-
измонда
Хуш ёқади этмоқлик
мафтун.
Бу йўқсиллар кўз
ёшларидир,
Сайёҳ буни қайданам
билсин.
Чет эллик жаноблар,
сўрайман бу чоқ
Қондош суяги-ла бой битта
одам.
Гуноҳдир ярага белкурак
солмоқ,
Ҳаттоки хазина изласангиз
ҳам.
Ишонинг деҳқоннинг
қалбига,
Озор берманг, бўлса гар
имон,
Ватанимга — менинг
сельвамга,
Ҳеч қачон,
ҳеч қачон
ҳеч қачон...»

Маъруф ЖАЛИЛ таржимаси.

ШАХМАТ

КУЧЛИЛАР САРАЛАНДИ

Республикамиз пойтахтида марказий шахмат-шашка клубининг мукофоти — «Ёш ленинчи» газетаси соврини учун ўтказилаётган Бутуниттифоқ турнири иштирокчилари ўртасида кучлилар сараланди. Кеча финал баҳсларида иштирок этувчи шахматчилар аниқланди. Жумладан 9 тадан очко тўплаган андижонлик А. Каримов билан красноярсклик А. Ерофеев учрашувидан кейин биринчи ўрин учун курашувчи шахматчи маълум бўлди. Учинчи-тўртинчи ўринлар учун 8,5 тадан очко тўплаган қозоғистонлик Е. Петровский билан челябинсклик В. Фроловлар ўзаро дона суришди.

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА:

МУНОСИБ ҲИССА

Маълумки республикамиз енгил атлетикачилари Новосибирскда СССР кубоги учун ўтказилган ярим финал мусобақаларини кўтаринки руҳда давом эттириб, ҳал қилувчи баҳсга йўлланма олишган эди. Вакилларимиз Владивостокда ўтказиладиган финал мусобақаларида иштирок этадилар. Бу муваффақиятга уч ҳатлаб сакраш устаси В. Черников 17 метру 22 сантиметрлик натижа билан, А. Харлов эса 400 метрга ғовлар оша югуришда маррада биринчи бўлиш билан муносиб ҳисса қўшдилар. Шунингдек, ядро улоқтиришни ўрнига қўйган С. Кот (19 метр 78 сантиметр), найза улоқтиришда 77 метр 78 сантиметр натижа кўрсатган В. Зайцев, баландга сакрашда 220 сантиметрлик маррани эгаллаган. О. Азизмуродовлар маҳорат кўрсатишди. Югурувчи М. Шимонина 100 ва 200 метрли масофада совринли ўринларни эгаллади. Мутахассислар енгил атлетикачиларимизни финал баҳсларида ҳам астойдил ҳаракат қилишларини кутишмоқда.

Тошкентда Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон Фанлар академиялари президентларининг регионал учрашуви бўлиб ўтди. Учрашувни СССР Фанлар академияси президиуми ҳузуридаги иттифоқдош республикалар Фанлар академиялари илмий фаолиятини мувофиқлаштириш кенгаши ташкил этди. Учрашув давомида Ўзбекистон ССР Фанлар академияси президиумининг кенгайтирилган мажлиси бўлиб ўтди, унда илмий-тадқиқот ва тармоқ институтларининг директорлари, олий ўқув юртларининг ректорлари қатнашдилар. Йиғилиш аҳли регионал проблемаларни ишлаб чиқишда илмий фаолиятни мувофиқлаштириш, тадқиқотларнинг биринчи даражали йўналишларини танлаб олиш борасидаги вазифаларни муҳокама қилди.

Интеграция:

БЕШ АКАДЕМИЯ ШАРТНОМАСИ

Мажлис қатнашчиларининг нутқларида академия, олий мактаб ва тармоқ фанларини интеграциялаш зарурлиги таъкидланди. Бешта иттифоқдош республика олимлари куч-ғайратларини бирлаштириб, бугунги кунда региондаги фан-техника тараққиёти мазмунини белгилаб берувчи туб проблемаларни ҳал эта олишлари таъкидланди.

СССР Фанлар академияси президиуми ҳузуридаги иттифоқдош республикалар Фанлар академиялари илмий фаолиятини мувофиқлаштирувчи кенгаш раисининг ўринбосари, химия фанлари доктори С. П. Губин СССР Фанлар академиясидаги қайта қуриш проблемалари тўғрисидаги ахборот билан мажлис қатнашчиларини таништирди.

Муҳим халқ хўжалик аҳамиятига эга бўлмиш қўшма ишланмалар проблемаларининг кенг доираси тасдиқланди. Булар орасида, жумладан, «Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш: Орол, Балхаш, Иссиққўл проблемалари», «Ёқилғи-энергетика ва минерал хом ашё ресурслари», «Тикланиб турадиган ноанъанавий энергия манбалари ва улардан халқ хўжалигида фойдаланиш» каби проблемалар бор.

Сейсмология ва зилзилабардош қурилиш соҳасидаги тадқиқотлар юзасидан айтилган таклифлар маъқулланди. «Ўрта Осиё ва Қозоғистон шароитларида демографик жараёнлар ва меҳнат ресурсларидан оқилона фойдаланиш», «Регионал экономикани ривожлантириш ва такомиллаштиришнинг илмий асослари» проблемалари борасида, пахтачиликни интенсивлаш, атеистик ва интернационал тарбия масалалари хусусида биргалашиб ишлаш тўғрисида келишиб олинди.

Мажлис қатнашчилари республика академиясининг бир қанча институтларида бўлдилар, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси олимларининг фан-техника ютуқлари виставкаси билан танишдилар. (ЎзТАГ).

ХОРАЗМ. Урганчдаги Ўзбекистон кўчасида «Китоблар дунёси» янги магазини фойдаланишга топширилди. Бу ерда сиёсий, илмий-оммабоп ва бадиий мавзулардаги китоблар сотилмоқда. Кичкинтойларга алоҳида бўлим очилган. «Эртак» деб номланган бу бўлимда қизиқарли китобларни харид қилиш мумкин. Суратда: Москва китоб савдоси техникумини битириб чиққан, комсомол аъзоси Гулнора Абдекеева.

Қ. ОТАЕВ фотоси (ЎзТАГ).

• Спорт

ДОВРУҚ

Чалқанча сузиш устаси, СССРда хизмат кўрсатган спорт мастери, собиқ жаҳон рекордчиси тошкентлик Сергей Заболотнов яна бир бор довруқ таратди. У Франциянинг Страсбург шаҳрида ўтказилаётган сув спорти бўйича Европа чемпионати баҳсларида муваффақиятли қатнашиб мухлису-мутахассислар олқишига сазовор бўлди. Сергей 200 метрга сузишда 1 минут 59,35 секундлик натижа кўрсатиб, ғолиблик супасининг биринчи поғонасини эгаллаган эди. Орадан бир кун ўтиб 100 метрли масофада ҳам маррада биринчи бўлди. Бу гал у 56,06 секундлик натижа билан қитъа чемпионатининг олтин медалини қўлга киритди. Шундай қилиб, тошкентлик моҳир сузувчи икки бор ғалаба нашидасидан баҳраманд бўлиб, Тошкентга қўш олтин медаль билан қайтди.

Суратда: Сергей Заболотнов.

ТАСС фотохроникаси.

• *Буюртма бўйича шахсий уй*

ЭНГ МУҲИМИ — УЙ-ЖОЙ

Шахсий уйни қай тартибда қурган афзал? Бунинг уч йўли бор: биринчиси — ўз кучи билан, иккинчиси — колхоз ва совхозлар махсус бригадалари мадади билан, учинчиси — пудратчи ташкилот билан шартнома тузиш. Ташвишсиз, тежамли ва тезроқ қуриш учун учинчи усул маъқул эканини фарғоналиклар ўз тажрибаларида синаб кўрдилар.

Охунбобоев районидаги А. Раҳмонов номли колхоз кўчаларида тартиб билан қурилган шахсий уйлар киши диққатини ўзига тортади. Яқиндагина бу уйлар йўқ эди. Энди эса бутун бир маҳалла вужудга келибди.

Янги уй эгаларидан бири сувчи Содиқ Солиев. Бу оиланинг 5 аъзоси бор. Оила бошлиғи колхоз правлениеси орқали уч хонали уй қурилишига буюртма берди. Бир йилдан кўпроқ вақтдан сўнг саҳни 86 квадрат метрли уч хонали уй эгасига топширилди. Қисқасини айтганда, яшаш учун барча шароитлар муҳайё. Ҳаммом ва санузел алоҳида жойлашган. Уйга ойнаванд даҳлиздан кириб борилади. Томорқа ҳам кафтдек текис. Шаҳардаги уй шароитидан қолишмайди. Сувчи С. Солиев ҳам, тракторчи А. Ирисбоев ҳам, шофер А. Юнусов ҳам шундай фикрда.

— Колхоз правлениеси орқали пудратчи ташкилотга буюртма бериб янглишмадик, — дейишди бир овоздан улар. — Агар ўз кучимиз билан қуришга киришганимизда бир олам ташвиш орттиришимиз аниқ эди.

Улар нимани назарда тутишяпти? Аввало, турли йўллар билан бинокорлик материалларини ундириш, транспортларда ташиб келиш ва энг муҳими — қурилиш учун жой ажратиш муаммоларини кўзда тутишяпти. Ахир Фарғона водийсида ҳар қарич ер ҳисобда эканлиги сир эмас. Демак, томорқа учун ер олиш ҳам осон эмас. Шундай экан, қуриб битказилган уйларнинг эгалари қандай қилиб ер олишди?

Янгиликнинг афзаллиги ҳам шунда. Уй қурдиришни истаган хўжалик аъзоси колхоз правлениесига мурожаат этади. Шундан сўнг у асосий ишидан бошқа юмушларга эътиборини чалғитмаса ҳам бўлаверади. Чунки қолган юмушларни колхознинг ўзи бажаради. Аввало, правление қурилиш учун ер участкаси ажратади ҳамда тегишли ҳужжатларни расмийлаштиради. «Узагромежколхозпроект» институтига техник ҳужжатларни тайёрлаш учун буюртма беради. Шундан сўнг колхознинг ўзи бир группа одамлар номидан қурилишни бошлайдиган пудратчи ташкилот билан шартнома тузади.

Шу ўринда «уч хонали уй камида 15 минг сўм туради, оддий деҳқон учун бу суммани тўлаш осон эмас-ку!», деган мулоҳаза туғилиши мумкин. Тўғри. Бироқ бу пудратчи ташкилот орқали уй қурдириш қонун-қоидалари билан таниш бўлмаган колхозчилар ва совхоз ишчиларини чалғитаётган асосий масаладир. Ваҳолонки, айнан шу йўл энг қулай ва энг арзон эканлигини ортиқча тушунтиришнинг ҳожати йўқ.

Буюртма бўйича уй қурилиши бошлангач, икки йил давомида уй қурилиши таннархининг фақат 20 проценти миқдорида аванс тўланади. Тўловнинг қолган қисми 25 йилга ойма-ой тенг тақсимланади. Бундан ташқари хўжалик раҳбарлари ҳарбий хизматдан қайтган ёшларга, ёш оилалар ва мутахассисларга уйнинг таннархини 10 процент арзонроқ белгилаш ҳуқуқига эгадирлар. Иқтисодий рағбатлантириш фондларига эга бўлган рентабелли колхоз ва совхозлар қурилиш учун сарфланган маблағнинг ярмини қоплашлари мумкин.

Кўриниб турибдики, бу усул айниқса уй қуришга жазм этган ва хўжалик орқали пудратчи ташкилотларга буюртма берганлар учун фойдалидир. Бу янгилик кучга кирганига икки ярим йил бўлди. Фарғона областида барпо этилаётган аксарият кўпчилик типовой шахсий уй-жойлар шу усулда қад кўтаряпти.

Колхознинг «Пахтакор» участкасида пайдо бўлган янги уй-жойлар билан танишамиз. Охунбобоев район механизациялашган кўчма колоннасининг Т. Эргашев етакчилигидаги сувоқчилар ҳамда Т. Низомов бошчилигидаги комплекс бригадаси азаматларининг қўли-қўлига тегмайди. Улар яна 20 та уйни фойдаланишга топширишга ҳозирлашяпти.

— Бу бинолар, албатта, муддатидан илгари ва кўнгилдагидек қилиб қуриб битказилади, — деди участка прораби А. Азимов. — Ахир ўз колхозимиз учун уйлар қуряпмиз. Қолаверса, пешона тери билан ҳалол пул топган деҳқонларимиз ерларини ҳам, маблағларини ҳам бизга ишониб топширишган. Халқимиз ибораси билан айтганда, омонатга хиёнат қилиш инсофдан эмас.

Бинокорларнинг сўзларига ишонмасликка ҳеч қандай асос йўқ. Чунки улар шу йилнинг ўзидаёқ қўшни Ленин номли колхозда 70 та шахсий уйни қуриб беришлари керак. Колхоз қурилиш учун ер участкаси ҳам ажратиб қўйган. Демак, ҳозир тугалланиш арафасидаги уйларни тезроқ битказиш керак. Сўнгра қўшни хўжалик буюртмасини бажаришга киришишади.

— Умуман, бу участкада 500 та уй қурилади. Кўп ўтмай теварак-атрофда колхоз маблағи ҳисобига маданий-маиший объектлар тикланади.

Фарғона «Облагропромстрой» 1-трестининг коллективи қишлоқ аҳолисини шинам уй-жойлар билан таъминлашда жонбозлик кўрсатиб келмоқда. Ўтган икки ярим йил давомида 400 га яқин уй қуриб битказилганлиги фикримизни исботлайди. Бу йил эса яна шунча уйлар қурилиши кўзда тутилган.

— Режаларимиз юксак, лекин бажарса бўлади, — дейишади трест кооператив ва шахсий уй-жой қурилиши бўлими бошлиғи Г. Васильев ва катта инженер Ё. Тожибоев. — Асосий буюртмачи бўлган «Облагропром» ва РАПОлар бизга ҳар томонлама ёрдам бериб кўмаклашсалар айни муддао бўлур эди. Қурилиш учун ер участкалари ажратиш муаммо бўлиб қоляпти. Лойиҳа-смета ҳужжатларини тақдим этиш муддати асоссиз равишда чўзиб юборилади. Ҳисоб очиш, фойдаланишга топширилган уйлар учун ҳисобимизга пул ўтказиш ишлари ўз вақтида бажарилмайди. Бу эса ишларнинг бир маромда давом этишига озми-кўпми халақит беряпти.

Дарҳақиқат, уйларни қуриш учун буюртма берган томоннинг қарзи тобора кўпайиб боряпти. Риштон районидаги «Партия XXV съезди» совхозининг ўзи пудратчилардан 80 минг сўм қарз бўлиб қолди. Эндигина оёққа тураётган хайрли ишда ана шундай кўнгилсизликлар учрамаса, фақат умумий ишимиз ютган бўлур эди.

И. АҲМЕТОВ,
«Узагропромстрой» матбуот хизматининг бошлиғи.

ҚИЛМИШ-ҚИДИРМИШ

САМАРҚАНД, 20 август. (ЎзТАГ мухбири Л. Токарев). Кеча тушдан кейин бу ердаги «Ёш гвардия» маданият ва истироҳат боғида ёнғин чиқди. Ўйин автоматлари сақланаётган бадиий устахона биноси ёниб кетди, бошқа моддий ресурсларнинг ҳам кули кўкка совурилди. Кўрилган зиён аниқ ҳисоб-китоб қилингани йўқ.

Самарқанд шаҳар партия комитети бюроси ўз мажлисида ЎзТАГ мухбирининг «Маданият даргоҳидаги жаҳолатпарастлар» мақоласини муҳокама қилганидан кейин ўт чиқиб кетганлиги бежиз эмас. Чунки ўша мажлисда шаҳар молия бўлимига «Ёш гвардия» парки фаолиятини тубдан тафтиш этиш топширилган эди. Бунга область маданият бошқармасининг янги бошлиғи А. Аминов нима деркин?

— Дарҳақиқат, бу паркдаги аҳвол дуруст эмас, — дейди у. — Биз у ерга кўрилган зиён миқдорини аниқлаш учун идорамиз ревизорларини юбордик.

Область ички ишлар бошқармасининг ёнғиндан муҳофаза бўлимида бизга айтишларига қараганда, ўзбошимчалик билан, совет органларининг ижозатисиз қурилган иморат ёниб кетди.

Парк штатида икки қоровул бор. Улар навбатма-навбат бир кеча-кундуз ишлайдилар. Аммо шунга қарамасдан, ёнғинни ўчириш тадбирлари кўрилмаган. Ўт чиқиб кетган ҳақида ҳам анча кечикиб хабар беришган.

Бундан аввал, 4 июль куни ёнғиндан муҳофаза бўлими вакиллари паркни кўздан кечириб, бу ерда ёнғин хавфсизлиги қоидалари қўпол тарзда бузилаётганлигини аниқлаган эдилар. Парк маъмуриятига 17 банддан иборат тавсиянома топширилган бўлса-да, уларнинг бирортаси ҳам бажарилгани йўқ.

«Маданият даргоҳидаги жаҳолатпарастлар» мақоласида парк маъмуриятининг ва Самарқанд область маданият бошқармасидаги «жавобгар кадрлар»нинг хатолари ҳақида ёзилган эди...

Ёнғин хусусида тергов бошланди.

(«Совет Ўзбекистони»нинг навбатдаги сони 27 августда чиқади).

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Савдо хизматининг янги тури

ПОЙТАХТИМИЗ МАРКАЗИЙ УНИВЕРМАГИ ХОДИМЛАРИ ХИЗМАТ КЎРСАТИШНИНГ ЯНГИ ТУРИНИ ТАКЛИФ ЭТАДИЛАР.

ТОШКЕНТ ЦУМИНИНГ ПОСИЛКАЛИ САВДО БЎЛИМИ

АҲОЛИНИНГ БУЮРТМАЛАРИ БЎЙИЧА

тўқимачилик-безакли атторлик молларини (тўрлар, зонтлар, рўмолчалар);

пайпоқлар ва чарм-галантерея буюмларини;

тюль-пардабоп газмоллар, чойшаблар, ёстиқ жилдлари миллий ва каштали-бахяли буюмларни чопонлар, дўппилар, бахмал дастурхонлар;

мамлакатимизда ишлаб чиқарилган тикувчилик буюмларини

ЖЎНАТАДИ

Буюртмалар исталган аҳоли пунктидан қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: 700029, Тошкент шаҳри, Ўзбекистон проспекти 17-уй. Юборилиши керак бўлган буюмлар рўйхати ва қиймати 33-54-50 телефони ёки хат орқали олдиндан келишиб олиниши керак.

Харидорлар билан ҳисоб-китоб юборилган молнинг кўрсатилган қийматини тўлаб олиш шарти билан амалга оширилади.

ТОШКЕНТ МАРКАЗИЙ УНИВЕРМАГИ.

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ.

ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон ССР Автотранспорт министрлигининг ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ЮК ТАШИШ АВТОТРЕСТИ АВТОМОБИЛЧИЛАРИ

СИЗЛАРГА ЮКЛАРИНГИЗНИ ТЕЗ, АРЗОН БАҲОДА ВА ОРТИҚЧА ВАҚТ САРФЛАМАЙ ТАШИБ БЕРИШДА ЁРДАМ КЎРСАТАДИЛАР.

Аҳолига автотранспорт хизмати кўрсатиш юзасидан яхшироқ қулайликлар яратиш учун Тошкент область Совети ижроия комитетининг қарори билан алоҳида гражданларнинг юкларини Тошкент области доирасида йўл-йўлакай ташиб беришга рухсат этилди.

Трест автотранспортида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, қурилиш материаллари, ёқилғи, уй жиҳозлари, чорва озуқаси, чорва моллари ва ҳоказолар ташиб берилиши мумкин.

Аҳолининг юклари фақат 500 килограммгача миқдорда ва давлат автомобиль транспорти билан у бўш вақтда фақат йўл-йўлакай ташиб берилиши мумкин.

Автотранспорт хизмати учун амалдаги 13-03-04-сон прейскурантга биноан 500 килограммгача юкни манзилга элтиб беришда 1 километр масофага 30 тийин ҳисобидан ҳақ тўланади. Ҳисоб-китобни шофёрнинг ўзи амалга оширади.

Тошкент область юк ташиш автотрестининг барча корхоналари шанба ва якшанба кунлари исталган маркадаги автомобилларда чекланмаган миқдордаги юкларни ташиб бериш учун аҳолидан хусусий ва коллектив заявкалар қабул қилади.

Юкларни ташиб бериш учун заявкалар ва ҳақ тўлашни юк ташиладиган кундан икки кун олдин амалга ошириш зарур.

Тошкент область юк ташиш автотрести корхоналари Чирчиқ, Бекобод, Зафар, Алимкент, Солдатск, Янгийўл, Янгибозор, Бўка ва Ғазалкент шаҳарларида жойлашган.

Справкалар юзасидан сиз Тошкент шаҳридаги қуйидаги телефонлардан фойдаланишингиз мумкин: 56-32-74, 56-16-98, 56-02-44.

АВТОТРАНСПОРТ ХИЗМАТИДАН ФОЙДАЛАНИНГ! БУ — СИЗ УЧУН ҚУЛАЙ ВА ФОЙДАЛИДИР!

СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги ТОШКЕНТ ВРАЧЛАР МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ ИНСТИТУТИ ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудир: акушерлик ва биринчи гинекология (медицина фанлари кандидати доцент);

доцентлар: кардиология ва ЭКГ бўйича функционал диагностика, учинчи педиатрия;

ассистентлар: учинчи педиатрия, тўртинчи педиатрия акушерлик ва биринчи гинекология, неонатология.

КОНКУРС МУДДАТИ — ЭЪЛОН ЧИҚҚАН КУНДАН БОШЛАБ БИР ОЙ.

Мурожаат учун адрес: 700007, Тошкент шаҳри, 7-алоқа бўлими, Генерал Петров кўчаси, 51-уй. Телефон 67-56-02.

«Совет Ўзбекистони санъати» журнали редколлегияси, партия ва касаба союз ташкилотлари журнал масъул секретари А. Жўрабоевга онаси

Меҳри ЖЎРАБОЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Бутуниттифоқ пахта селекцияси ва уруғчилиги илмий-тадқиқот институти коллективи катта илмий ходим, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати

Камолиддин СУЛТОНОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

• *Тингланг, томоша қилинг*

25 август, сешанба

Телевидение

МТ-I. 8.00 — «90 минут». 9.35 — «Зиновлар». Фильм-спектакль. 11.55 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.40 — Қайта қуриш прожектори. 16.50 — Онамларнинг мактаби. 17.20 — Ҳужжатли фильмлар. 18.00 — Джаз ҳақида нималарни биласизлар? 18.45 — Ҳужжатли фильм. 19.05 — Мультфильм. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Тожикистон телевидениесининг программаси. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Юрий Трифонов. Ижод саҳифалари. 23.15 — Дунё воқеалари. 23.30 — Останкино сарой-музейида музикали ёз. 3-кўрсатув.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Фильм-концерт. 9.55 — Ҳужжатли фильм. 10.25 — Рус тили. 10.55 — Свердловск Давлат филармонияси симфоник оркестрининг концерти. 11.15 — Будильник. 11.45 — «Ўтлоқдаги нонушта». Бадиий фильм, 2-серия. 12.55 — Француз тили. 13.25 — «Водий». Бадиий фильм. 14.25 — Қишлоқ янгиликлари 15.25 — Ҳужжатли фильм. 15.45 ва 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Ритмик гимнастика. 19.15 — Музикали киоск. 19.45 — Мотоспорт. Халқаро мусобақалар. 20.20 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — «...16 ёшгача ва ундан катталар. 21.30 — «Время». 22.15 — «Петр I». Бадиий фильм, 1-серия. 23.55 — Чим хоккей. Европа чемпионати. СССР — Польша. 00.30 — Янгиликлар.

ЎзТВ-I. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Тонгги тароналар. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Салом, кичкинтойлар! 8.00 — Болалар учун фильм. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — Касблар ҳақида ҳикоялар. 18.15 — Болалар учун фильм. 18.40 — Болалар учун концерт. 19.10 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — Ахборот. 19.45 — «Ёшлик». 20.30 — Ахборот. 20.50 — Т. Жалилов номли Ўзбекистон Давлат халқ чолғу оркестрининг концерти. 21.30 — Время. 22.05 — Инсон ва қонун. 22.50 — Театр ва томошабин.

ЎзТВ-I. 19.25 — Кинопрограмма. 20.30 — Қувноқ стартлар. 21.30 — Время. **Душанба** 22.05 — Давлат қабули: сифат сабоқлари. 22.35 — «Севаман, кутамай, Лена». Бадиий фильм. 23.50 — Шу куннинг янгиликлари.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА: 8.30 — Қўшиғимиз сизга армуғон. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 12.10 — Ишчинома. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Молдавия эстрадаси артистларининг концерти. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — «Афғон тоғлари акс садоси». Повестдан парча. 16.00 — Вена учрашуви: диалог давом этади. 18.15 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 18.30 — Область театрлари артистларининг концерти. 19.20 — Ўзбек классик қўшиқлари. 20.55 — «Думбул бойвачча». Спектакль. 23.25 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.